

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2016/17:36

Fredagen den 12 maj

§ 1 Utrikes frågor – försvar

Försvarsminister Peter Hultqvist

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
– försvar den 6 mars 2017

Återrapport från informellt möte den 26–27 april 2017

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor – försvar den 18 maj 2017

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi välkomnar EU-nämnden till sammanträde denna fredagsmorgon. Vi har i dag ett antal ministerråd att hålla samråd om, med olika ministrar från regeringen.

Vi börjar med att hälsa försvarsminister Peter Hultqvist välkommen att ta sina delar. Vi kommer att slå ihop en del med utrikesministerns rådsmöte – Annika Söder kommer alldeles strax.

Men vi börjar som vanligt med återrapport från tidigare ministermöten, om försvarsministern har något att anföra utöver det som skriftligt har kommit nämnden till del via handlingar som man har kunnat hämta i bankhallen.

Anf. 2 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Jag vill inledningsvis tydliggöra att regeringens uppfattning är att samarbetet inom EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik ska bygga på mellanstatlighet och bidra till att stärka unionens sammanhållning. Vi har ett intresse av att EU:s säkerhets- och försvarspolitiska initiativ blir framgångsrika samtidigt som grundläggande svenska försvars- och säkerhetsintressen även fortsättningsvis ska tillgodoses.

Vid utrikesrådet den 6 mars diskuterades möjligheten att stärka planerings- och ledningsstrukturerna för EU:s militära tränings- och utbildningsinsatser. Avsikten är att inom ramen för Europeiska utrikestjänstens nuvarande budget och struktur etablera en cell för att kunna planera och leda EU:s militära tränings- och utbildningsinsatser på strategisk nivå. Den operativa ledningen av insatserna kan då fokuseras i insatsområdena. Detta syftar även till att förbättra den civilmilitära samverkan. Regeringen lägger särskild vikt vid utvecklingen av EU:s civila och militära krishanteringsförmåga och ser positivt på att EU:s planerings- och ledningsstrukturer för GSFP-insatser stärks.

Vid utrikesrådets möte den 6 mars diskuterades även permanent strukturerat samarbete, Pesco, samt en koordinerad försvarsöversyn,

Coordinated Annual Review on Defence – det är två områden som jag ber att få återkomma till i min redogörelse.

Statssekreterare Salestrand var i försvarsutskottet den 25 april för att informera inför det informella försvarsministermöte som genomfördes på Malta den 27 april. Jag redovisade kort i försvarsutskottet den 9 maj för detta möte och tänker göra så även här.

Vid det informella försvarsministermötet den 27 april diskuterades EU:s insatser i Medelhavet och Libyen. I diskussionen deltog även Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg och chefen för FN:s avdelning för fredsbevarande operationer, Jean-Pierre Lacroix. Fokus var på utvecklingen i Medelhavet och kommande EU:s strategiska översyn av insatserna i Libyen. Vid mötet konstaterades vikten av att se Libyeninsatserna som en helhet avseende både geografisk delning och gemensamma utmaningar.

Vid mötet diskuterades även innehållet i och upprättandet av ett permanent strukturerat samarbete, Pesco. Potentiella kopplingar till den koordinerade försvarsöversynen och förslaget om europeisk försvarsfond togs upp. Det fanns en gemensam uppfattning om att dessa tre initiativ – Pesco, CARD och EDF – har potentiella kopplingar till varandra. Detta är något vi får återkomma till i dag.

Under lunchen diskuterades även EU:s militära snabbinsatsstyrkor, EU Battlegroups, och möjligheter att göra dessa mer användbara, inklusive som stöd till FN:s fredsfrämjande insatser, samt möjligheten att öka andelen gemensam finansiering för så kallad deployering eller re-deployering.

Den andra dagordningspunkten i FAC – försvar handlar om samarbetet mellan EU och Nato. En åiterrapportering från Europeiska utrikes-tjänsten kommer att ske om hur arbetet med att implementera den gemensamma samarbetsdeklarationen, som undertecknades i juli 2016, går. Regeringen välkomnar detta arbete och ställer sig positivt till praktiskt samarbete...

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Förlåt, försvarsministern! Vi skulle först vilja ta åiterrapporten och sedan ta dagordningspunkten.

Anf. 4 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Jag ber om ursäkt. Det var inte meningen att störa.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Det är ingen fara. Vi ger nämndens ledamöter möjlighet att ställa frågor om åiterrapporten, som i det här fallet blev ganska fyllig.

Anf. 6 DAG KLACKENBERG (M):

Ordförande! Tack för rapporten! Jag har en kort fråga. Det strukturerade samarbetet kan få budgetära konsekvenser. I ljuset av att en stor nettobidragsgivare kommer att lämna EU undrar jag: Är det garanterat och säkert att det inte blir ökade kostnader för Sverige?

Anf. 7 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Vi har klargjort att vi inte är beredda att bidra med några ytterligare medel. Men det är ju en ståndpunkt som man hävdar i ett sammanhang med en massa olika nationer som är i en förhandlingsfas där sådant här ska redas ut. Vår inställning är att vi ska försöka klara detta inom de budgetramar som är. Sedan gäller det för alla regeringar att man sitter i en kompromissituation. Man kan spekulera om hur det faller ut i slutändan och hur man ska hantera det. Vi får väl återkomma till det, men det vi har meddelat är att vi inte vill ha ökade kostnader.

Anf. 8 AMINEH KAKABAVEH (V):

Vi, liksom regeringen, ser positivt på det samarbete som ska vara mellanstatligt, om det alls ska vara ett samarbete i denna fråga. Men vi är emot att beslut ska fattas om att stärka planerings- och ledningsstrukturer för EU:s militära tränings- och utbildningsinsatser.

Jag ville framföra det. Jag undrar också: Hur ser vi på detta? Men det kanske är nästa fråga.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Ja, man kan ha en uppfattning även när det gäller en återrapport. Men en avvikande mening blir det först när vi tar upp ett beslutsärende, så att säga, i den delen, vilket vi inte har gjort ännu.

Jag skulle vilja ställa en fråga med anledning av den senaste diskussionen. Eftersom försvarssamarbetet är ett i huvudsak mellanstatligt samarbete är väl inte i dagsläget unionens kostnader för denna del av politiken den absolut största delen av unionens kostnader. Det borde vara ganska relevant när det gäller huruvida man ska diskutera om det just på detta område är relevant att se de största problemen med en minskande budget i framtiden. Jag vet inte om ministern har någon uppfattning om hur stort EU-budgetärt område som försvarssamarbetet egentligen sträcker sig över.

Anf. 10 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Först och främst vill vi inte ha något EU-högkvarter för försvarsfrågor. Vi vill inte bygga några alternativa strukturer till Nato. Vi ser samarbetet som mellanstatligt. Det som det nu handlar om – det vi gör – är de här missionerna i framför allt Afrika, som är tränings- och utbildningsmissioner. Det är till det som vi bygger dessa ledningsstrukturer och planeringsstrukturer. Det var det som var överenskommelsen. Jag kan se att det är väldigt nödvändigt att ha en ökad support och ett ökat stöd för de träningsmissionerna. Jag kan egentligen inte se ett enda argument för att vi inte skulle kunna vara med på det. Det har ingenting att göra med att det skulle byggas upp någonting annat som har med något europeiskt försvar att göra.

Det vi ska göra ihop med Nato är att titta på cyber och hybrid. Hur ska vi på olika sätt kunna göra saker där? Det vi också ska göra ihop med Nato är att titta på hur vi kan hantera vissa situationer och komplettera varandra i krishanteringssituationer, typ det som nu sker på Medelhavet. Det är sådana saker det handlar om.

Sedan har ordföranden rätt i att detta inte är någon stor del av EU:s budget. En hel del av det finansieras också direkt i det skarpa skedet via

medlemsländerna. På det sättet är det rätt. Men samtidigt menar jag att det är viktigt att hålla emot här. I och med att vi har ett EU där det finns olika uppfattningar om hur EU ska utvecklas – vi har, så att säga, en federalistisk gruppering som hela tiden för fram överstatligheten – är det viktigt att markera mellanstatligheten. Det är också viktigt att markera ekonomin i sammanhanget. Ekonomin är av den beskaffenheten att det också av ett annat skäl gäller att vara restriktiv. Det är en stor administration och en stor organisation. Detta ska inte växa hur som helst. Här måste det finnas en rätt så hård linje.

Sedan har vi allt detta med brexit och den brittiska medlemsavgiften, som försvinner. Det är inte bara för andra länder att täcka upp det, utan det måste hanteras på ett ekonomiskt rimligt sätt. Vi har sagt att det som måste gälla är att vi inte ska ta några ökade kostnader. Men det är naturligtvis en process med olika länder. Vi får väl se hur avvägningarna blir i slutändan. De förhandlingarna, som inte berör detta, är i ett inledande skede.

Anf. 11 ORDFÖRANDE:

De diskussionerna kommer att återkomma i nämnden med andra ministrar, tror jag. Vi har inte minst EU-ministern här senare i dag.

Jag lägger återrapporten till handlingarna.

Vi går in på rådsdagordningen för försvarsministrarna. Vi börjar med dagordningspunkt 2, Samarbete mellan EU och Nato. Det är en diskussionspunkt på rådsmötet.

Anf. 12 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Den andra dagordningspunkten i FAC – försvar handlar om samarbetet mellan EU och Nato. En återrapportering från Europeiska utrikes-tjänsten kommer att ske om hur arbetet med att implementera den gemensamma samarbetsdeklarationen, som undertecknades i juli 2016, går.

Regeringen välkomnar detta arbete och ställer sig positiv till praktiskt samarbete, till exempel avseende åtgärder för att motverka hybridhot samt övningar. Regeringen lägger här vikt vid organisationernas olika karaktärer samt att samarbetet mellan EU och Nato ska bygga på komplementaritet. Det är viktigt att respektive organisations mandat och beslutsautonomi respekteras.

I samband med FAC hålls också styrelsemöte i Europeiska försvarsbyrån, Eda. Jag vill även informera om en gemensam lunch som äger rum mellan EU:s försvarsministrar och inrikesministrar.

Anf. 13 ORDFÖRANDE:

Förlåt, försvarsministern! Kan nämnden få möjlighet att ställa frågor om just dagordningspunkten, samarbetet mellan EU och Nato?

Anf. 14 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Ja, men jag är snart klar med det här avsnittet. Jag har en mening kvar.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Jag tyckte att det lät som att det var information inför ett lunchmöte – förlåt!

Anf. 16 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Ordförandeskapet har informerat om att temat för lunchen kommer att vara kampen mot terrorismen, men vi inväntar ytterligare information inför denna lunch. Nu är det slut.

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket! Det var både information om inväntande av mer information inför en lunch och en förklaring av regeringens ståndpunkt när det gäller diskussionen om samarbete mellan EU och Nato.

Jag sammanfattar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Jag förstår det som att försvarsministern har informerat klart när det gäller Övriga frågor. Det finns alltså inget annat på rådsdagordningen som du vill säga något mer om, förutom dagordningspunkt 1, som vi ska ta tillsammans med kabinetssekreteraren Annika Söder.

Anf. 18 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Nej, nu kommer kabinetssekreteraren.

§ 2 Utrikes frågor – försvar och utrikes frågor

Försvarsminister Peter Hultqvist

Kabinettssekreterare Annika Söder

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor – försvar den 18 maj 2017

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor den 15 maj 2017

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Då ska vi behandla dagordningspunkt 1 på försvarsministermötet, Genomförande av EU:s globala strategi på säkerhets- och försvarsområdet. Tillika ska vi i samma diskussion och beslut behandla den diskussionspunkt som ligger på utrikesministrarnas rådsmöte, Genomförande av EU:s globala strategi på säkerhets- och försvarsområdet. Därför välkomnar vi också kabinettssekreterare Annika Söder i Margot Wallströms ställe, då ministern är på tjänsteresa.

Anf. 20 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Jag kommer nu tillsammans med kabinettssekreterare Söder att kort redogöra för den fortsatta uppföljningen inom området säkerhet och försvar, vilket är den första agendapunkten vid FAC den 18 maj. Som tidigare har klargjorts här i nämnden välkomnar regeringen det pågående arbetet med att stärka EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Den ambitionsnivå som har fastställts i rådsslutsatser av FAC den 14 november och Europeiska rådet den 15 december 2016 och som återbekräftades av rådet den 6 maj 2017 utgör även i fortsättningen grunden för arbetet.

Regeringens utgångspunkt är att EU-samarbetet i rådande omvärldsläge är viktigare än någonsin. I ljuset av inre och yttre utmaningar är det angeläget att stärka befintligt samarbete. Sverige ska aktivt verka för att stärka EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Regeringen välkomnar att EU tar konkreta steg framåt.

Vid FAC den 18 maj väntas rådet anta rådsslutsatser som för närvarande förhandlas i Bryssel. Innehållet i dessa slutsatser kommer även att diskuteras av utrikesministrarna när de träffas vid FAC, utrikes, den 15 maj.

Slutsatserna kommer att beröra utvecklingen av EU:s civila och militära krishanteringsförmåga. Regeringen ser positivt på att beslut ska fattas om att stärka planerings- och ledningsstrukturerna för EU:s militära tränings- och utbildningsinsatser. Detta sker genom upprättande av enheten Military Planning and Conduct Capability inom ramen för EU:s militära stab EUMS.

En aktuell fråga som kommer att återspeglas i rådsslutsatserna är effektiviseringen av EU:s militära snabbinsatsförmåga med fokus på EU Battlegroups. Regeringen har som många andra medlemsstater sett positivt på diskussionen om att underlätta användandet av EU:s militära snabbinsatser inklusive hur dessa ska göras mer användbara som stöd till FN:s fredsbevarande insats.

Rådsslutsatserna kommer också att beröra fördjupat försvarssamarbete, där upprättande av Pesco och CARD är huvudfrågor. Arbetet med att definiera innehållet i Pesco fortlöper med sikte på att intresserade medlemsstater ska fatta beslut om att upprätta Pesco innan årets slut.

Regeringens ambition är att Sverige ska bidra till detta samarbete. Vårt mål är ett permanent strukturerat samarbete som är inkluderande, har låga trösklar för deltagande och vilar på mellanstatlig grund. Regeringens syn avseende kostnad för samarbetet är att det främst bör utgöra ett ansvar för deltagande länder.

Även den årliga försvarsöversynen CARD är fortfarande under utformning, och rådsslutsatserna väntas ge stöd för en testruna som ska genomföras under hösten 2017, vilket regeringen bejakar. Regeringen verkar för att processen ska bygga på befintliga strukturer och information, vara hanterbar och flexibel både för medlemsstaterna och för institutionerna samt vara anpassad till europeiska behov och omfatta den samlade förmågeutvecklingen.

I rådsslutsatserna berörs även upprättande av den europeiska försvarsfonden. Den europeiska försvarsfonden EDF föreslås bestå av två delar. Den ena delen är en forskningsdel som i huvudsak består av en förberedande åtgärd med försvarsforskning samt eventuellt kommande större forskningsprogram. Den andra delen är det så kallade förmågefönstret, som ska vara ett stöd för europeiska utvecklingsprojekt.

Det är fortfarande oklart hur förmågefönstret kommer att utformas, men kommissionen har för avsikt att återkomma med ett förslag i juni. Kommissionen aviserar bland annat möjligheter till lånefinansiering av projekt samt att inrätta ett försvarsindustriprogram som ska medfinansiera samarbetsprojekt. Efter det att kommissionen har lagt fram sitt förslag vidtar förhandlingar med medlemsstaterna och med Europaparlamentet. Sverige verkar för att programmet ska utformas för att ge svenska myndigheter och företag goda möjligheter att delta.

Sveriges inställning är också att EU-budgeten kommer att behöva minska rejält framöver, bland annat beroende på brexit. Regeringens principiella utgångspunkt är därför att ett nytt program inte ska finansieras via EU-budgeten utan i stället baseras på frivilliga bidrag från medlemsstaterna.

Anf. 21 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Tack för redovisningen, försvarsministern! Jag tror att vi är överens i Sveriges riksdag om att vi ska ha mellanstatliga samarbeten. Jag tycker att det är jättebra att det är så.

Min frågeställning på temat blir då: Hur ser andra medlemsstater och kommissionen på mellanstatlighet kontra någonting annat, som inte vi vill se? Om det ska vara ett mellanstatligt samarbete – vilket jag tror att det finns en ganska betydande majoritet för också hos andra medlemsstater – tycker jag att det vore lämpligt att man skrev in i rådsslutsatserna att samarbeten ska bygga på mellanstatlighet och ingenting annat. På så sätt kan man slå fast detta för framtiden – detta inte minst apropå de budgetdiskussioner som vi har haft i dag och som vi säkert kommer att få ha många gånger också i framtiden.

Min andra frågeställning bygger lite grann på vår inställning som det finns ett brett stöd för, dock ej enhällighet kring, i Sveriges riksdag. Det

gäller den transatlantiska länken. Hur ser andra medlemsstater på nödvändigheten av att upprätthålla den transatlantiska länken? Finns det de som tror och tycker att Europa kan klara sig självt? Vad tycker kommissionen i detta avseende?

Anf. 22 KARIN ENSTRÖM (M):

Ordförande! Tack för föredragningen, ministern! Från vår sida finns ett starkt stöd för den globala strategin och för att den nu ska implementeras och bli verklighet. Det är positivt. Detta är ännu ett steg på vägen för att implementera hela denna strategi, som så väl behövs. Det är en orolig omvärld men också ett läge där EU förlorar en stark militär makt, nämligen Storbritannien.

Jag har två frågor. Det nämns lite grann här, och det står också att det kommer att bekräftas i rådsslutsatserna, att EU:s militära snabbinsatsförmåga ska stärkas. Detta är en följetong. EU Battlegroup har ju hittills inte använts.

Vad tänker sig Sverige att driva? Det pågår nu en översyn. Men vad kommer Sverige att driva i frågan, åt vilket håll och på vilka sätt? Kommer det att komma upp till diskussion, eller är det bara det generella uttalandet att snabbinsatsförmågan ska stärkas?

Det andra handlar naturligtvis om pengar. Här var ministern tydlig att regeringen inte vill se att en del av programmen ska finansieras via EU-budgeten. Men jag undrar om regeringen har tittat generellt sett på området på budgetära konsekvenser som är kopplade till den diskussion som vi hade tidigare, nämligen att vi inte vill att EU:s budget ska öka. Vi vill snarare att den ska minska i och med att Storbritannien försvinner.

Anf. 23 ORDFÖRANDE:

Jag hör att ministern önskar svara redan nu. De flesta brukar anteckna en hel frågerunda, men om ministern önskar svara på de två första frågorna går det absolut bra. Vi går vidare på talarlistan sedan.

Anf. 24 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

När det gäller mellanstatligheten har vi med oerhörd envishet framfört detta i samtliga sammanhang. Om det är något de andra ministrarna möjligen tycker står i pannan på mig är det ordet "mellanstatligt". Jag har alltid varit oerhörd tydlig med detta.

Jag förstår att i en del av de paper som finns när det gäller exempelvis GUSP framstår mellanstatligheten som det grundläggande förhållningssättet. Jag upplever också att det i grunden inte går att komma till något annat förhållningssätt än mellanstatlighet eftersom det inte finns någon enighet om någonting annat.

Om man sedan i olika sammanhang ytterligare kan förstärka den mellanstatliga profilen genom deklARATIONER av olika slag är det någonting som vi välkomnar i olika sammanhang. När det gäller de senaste delarna, som vi nu diskuterar, har det också markerats att det ska vara en mellanstatlighet eftersom det inte finns någon enighet om något annat.

Precis som jag sa tidigare finns det länder som är mer federalistiska och så vidare. Men här gäller det naturligtvis att ha en tydlig linje själv och tillsammans med andra. Det är såklart ett avbräck att Storbritannien

försvinner ur sällskapet, för de har haft samma tydlighet som vi när det gäller denna typ av frågor. Detta kan jag därför beklaga.

När det gäller den transatlantiska länken uppfattar jag att den är solid. De flesta länder som är med i EU är också med i Nato. USA:s roll i Nato är viktig och tydlig. När den nya administrationen kom var ett av de viktigaste besked man förväntade sig hur den nya administrationen i USA förhöll sig till Nato och till de försvarsförpliktelser som är gjorda i denna församling. Det var också någonting som återrapporterades via Jens Stoltenberg på ett försvarsministermöte. Jag upplever nog att den transatlantiska länken som det ser ut nu är solid.

Sedan kan det finnas olika balanspunkter där vissa grupperingar kanske lite mer än andra ser till europeisk autonomi. Denna typ av begrepp har använts i olika sammanhang. Det kan ta sig uttryck exempelvis i att man vill ha mer av europeisk industriell produktion och andra sådana inslag. Det kan vi kanske spåra också i materielsamarbetet som man vill utveckla. Men i grunden anser jag att den transatlantiska länken som säkerhetspolitisk företeelse är solid; det måste jag säga.

När det gäller EU Battlegroup är det som det är. Alla länder måste vara överens när man ska utnyttja verksamheten till någonting. Så är det. Här pågår från tid till annan – även under Karin Enströms tid som försvarsminister – någon form av sökande idéarbete om hur man ska uppfinna den nya formen för hur detta ska användas. Jag har redogjort just nu för vilka punkter som diskuteras: Kan man på något vis använda detta snabbare? Kan man använda det i anslutning till FN-operationer och så vidare?

Vi följer naturligtvis diskussionen och är öppna i sinnet för olika idéer. Men grundproblematiken, som jag inte tycker att man diskuterar i någon större omfattning, är att det är 28 länder som ska komma överens. Det är detta som också är kärnan i det här. Det är ett spänningsfält som är lite krävande att hantera.

Frågan om EU-budgeten tror jag att vi har rätt ut.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Innan vi går vidare på talarlistan vill jag fråga försvarsministern om hela punkten verkligen är föredragen. Vi tar som sagt punkterna som ska förhandlas gemensamt. Jag förstod att det fanns någon del av föredragningen som inte var klar.

Anf. 26 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Jag vill bara komplettera försvarsministern på punkten om civil krishantering. Där har vi arbetat intensivt för att stärka den civila förmågan och för att få fram bättre samarbete mellan den militära och den civila förmågan.

Det vi har genomdrivit är att den civila krishanteringen ska hantera hela konfliktcykeln. Det är särskilt tre punkter jag vill nämna. Det handlar om att stärka samarbetet mellan EU och FN för att EU:s civila förmåga ska kunna vara verksam tillsammans med FN eller med andra i fält. Det handlar om att etablera specialiserade team som kan tillhandahållas av medlemsstaterna och som kan användas vid kriser. Sådana har ju vi i Sverige. Det handlar också om att upprätta en planeringskapacitet i Bryssel för att man ska kunna göra snabbare insatser.

Sedan kan jag också komplettera på punkten om mellanstatlighet. Hela den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, varav den gemensamma försvars- och säkerhetspolitiken är en del, vilar i fördraget på mellanstatlighetens grund. Det är inget i detta arbete som ändrar på det.

I rådsslutsatserna, som finns i utkastform hos nämnden, står det också särskilt om Pesco, vilket är det kvalitativt nya här, att det ska vara medlemsstatsägt. Som försvarsministern sa har vi med våra utgångspunkter och vårt säkerhetspolitiska val intressen i detta, men det finns också andra som har intressen i detta utifrån att de är medlemmar i Nato. Sedan finns det några som kanske driver på lite starkare.

När det gäller kommissionens roll tror jag att vi framför allt ska titta på hur man hanterar försvarsindustrifrågorna, där industrifrågorna som sådana har både en mellanstatlig och en överstatlig karaktär.

Anf. 27 ORDFÖRANDE:

Då har vi fått den fullständiga föredragningen.

Anf. 28 JOHNNY SKALIN (SD):

Fru ordförande! När det gäller det här området är det två aspekter som ska beaktas. För det första kallar man det för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik inom EU. För det andra finns det en rad medlemsländer och framför allt en EU-kommission som vill se ett mer långtgående arbete på området. Man vill gå utöver det fördrag som redan finns om att det ska vara mellanstatligt.

Oavsett vad som står i fördragen fortgår hela tiden EU:s arbete i riktning mot en ökad politisering, alltså en utökad politisk organisation av det hela med överstatlighet. Det är detta som jag vänder mig mot.

Vi öppnar hela tiden nya områden. I det här fallet handlar det om försvarspolitik. Så småningom kommer det att leda till att man flyttar fram positionerna. Man har ett mål man vill nå, och så går man kanske halvvägs för att få genomslag för den uppfattning man har. Sedan tar man nästa steg och så vidare. Till slut är man framme vid det mål som EU-kommissionen ville nå.

Jag tycker att det är olyckligt att man hänvisar till mellanstatlighet, eftersom mellanstatlighet handlar om att alla länder inte är eniga. Men man vill att de ska bli eniga. Detta är inte det enda politiska område där det förhåller sig på det sättet. När man under parollen om mellanstatlighet talar om EU:s intressen och gemensamma förmåga, både militärt och civilt, anser jag att man har slagit in på den vägen. Man köper resone-manget om att det än så länge bara är mellanstatligt.

Men EU som institution är inte mellanstatlig. EU som institution är överstatlig. Den har blivit överstatlig, ska jag understryka. Det är själva kärnan i hela det så kallade EU-samarbetet. Det är egentligen inget samarbete, och det här kommer inte heller att sluta i ett samarbete. Därför anmäler jag avvikande mening.

Anf. 29 AMINEH KAKABAVEH (V):

Tack för föredragningen! Liksom regeringen anser vi att ett samarbete ska vara mellanstatligt om det alls ska vara ett samarbete i denna fråga. Vi är dock emot det beslut som ska fattas om att stärka planerings-

och ledningsstrukturer för EU:s militära tränings- och utbildningsinsatser.

Jag tänkte också ställa en fråga om Sveriges roll. Hur ser vi på det här samarbetet, och hur kommer vi att garantera att det verkligen blir mellanstatligt och inte överstatligt så småningom?

Anf. 30 FREDRIK MALM (L):

Fru ordförande! Vår uppfattning är att så länge inte Natos roll eller den transatlantiska länken äventyras måste det vara rimligt att Europeiska unionen och medlemsstaterna samarbetar mer och djupare på det här området. Vi står inför enorma utmaningar på säkerhetsområdet.

Jag vill bara inskräpa att från vår sida är vi mer oroad av expansionister i Moskva än av federalister i Bryssel. Det som behövs nu är att Europeiska unionen klarar att fördjupa samarbetet på en rad olika områden för att möta de stora hot vi står inför – det kan vara klimathotet, säkerhetsutmaningar, finanskriser och så vidare. Detta är vår utgångspunkt.

Den transatlantiska länken ska värnas. Jag tycker att försvarsministerns klargöranden om detta känns trygga också.

Anf. 31 ORDFÖRANDE:

Jag skulle bara vilja höra om det går att få klargörande om vilka delar ni tror att det blir ändringar på i det beslut som ska fattas, alltså i förhållande till det utkast till rådsslutsatser som vi har fått. Det kan vara bra för nämnden att veta detta eftersom vi ska ge mandat för att fatta beslut. Det går inte att utläsa detta av dokumentet.

Anf. 32 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Den sista frågan är mycket svår att svara på. Det pågår fortfarande förhandlingar om dokumentet. Jag måste säga att jag inte är beredd att ge mig in på spekulationer om hur förhandlingarna mellan olika länder kommer att sluta. Jag hade gärna sett att diskussionen varit avklarad till i dag, men tyvärr är så icke fallet.

När det gäller detta med EU:s utveckling, om det är överstatligt eller mellanstatligt och så vidare, kan jag bara konstatera att vi har en verklighet att hantera. Jag tycker att det är bra att vi nu skapar denna planeringsfunktion för de internationella missioner som EU har. Jag tror att det är positivt för att stödja dem. Jag har besökt sådana missioner, och jag begriper att man efterfrågar denna typ av support. Jag kan inte se att det är något konstigt eller negativt att vi kom överens om en sådan sak.

Jag kan inte heller se problemet med att vi efter förhandlingar, där vi har vägt av var gränslinjerna går, kommer överens om en krishanteringssats i exempelvis Medelhavet. Man måste ju ha ett praktiskt synsätt, där man försöker komma överens om sådant som man ser har en positiv effekt och där vi kan göra bättre insatser tillsammans än var för sig. Sedan får man ha så pass stor integritet och tro på sin egen förmåga att man klarar av att göra kompromisser med andra.

Jag kan alltså inte se detta svartvitt, som om man är hel och ren bara om man inte går in i en diskussion, men om man går in i en diskussion och gör en uppökelse är man lite grå. Det är ju inget reellt perspektiv i

vare sig Sverige, EU, FN eller något annat sammanhang. Det är ett resonemang som inte håller i någon del av livet enligt min uppfattning.

Det som Aminéh var inne på har jag egentligen redan berört. Det är vår bestämda uppfattning att det här är bra. Jag kan egentligen inte se något argument för att vi inte ska stödja utbildnings- och träningsinsatser. Det försvagar ju bara det vi håller på med. Utbildnings- och träningsinsatserna är nödvändiga och behövs i de här länderna. Jag har besökt EUTM i Mali, som tränar maliska trupper. Det är oerhört väsentligt för dem att de får denna input för att så småningom kunna ta ökat ansvar för sitt eget land. Alternativet är i stort sett en kaotisk situation. Det är nog problematiskt som det är.

Sedan kan man säkert spekulera om framtiden. Men vi måste ändå försöka göra vad vi kan. Aminéh frågade hur vi kunde ”garantera” hur EU kommer att utvecklas här. Det är ju faktiskt något som medlemsstaterna ska ta ställning till, och ytterst styrs det av de allmänna valen i respektive land. Det är på det sättet det ser ut.

Jag kan inte se något annat än att vi på olika sätt måste samarbeta. Fredrik Malm berör ett perspektiv med expansionister i Moskva, som han uttryckte det. Där är det mycket viktigt att EU håller ihop om sanktionerna. Det är totalt avgörande. Här har EU en oerhört väsentlig roll när det gäller politiken. Sedan kan vi ha olika uppfattningar om federalism och mellanstatlighet, men det är en fråga som inte har samma dimension. Men den måste också hanteras, och där måste Sverige också ha en tydlig ståndpunkt.

Anf. 33 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Det är viktigt att komma ihåg att utvecklingen av de här förmågorna handlar om vad EU ska göra inom det vi kallar krishantering. Det handlar om utbildning, träning och eventuella bidrag till andra krishanteringsinsatser. Det handlar inte om säkerhetsgarantier. Om man ser det på det viset blir detta en naturlig utveckling i ett svårt läge i världen, där vi behöver hjälpa till på många håll och där också mellanstatligheten blir uppenbar eftersom en del länder är militärt alliansfria, andra länder är med i Nato och det är i Nato som säkerhetsgarantierna finns. Detta handlar alltså inte om att utveckla säkerhetsgarantier. Jag tycker att både frågorna om mellanstatlighet och frågorna om EU:s aktiviteter på det militära och det civila krishanteringsområdet hänger ihop och är en naturlig utveckling av svensk politik. Det är en viktig del av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken att också ha instrument inom allt från säkerhetssektorn till militär och civil utbildning.

Anf. 34 ORDFÖRANDE:

Nu säger försvarsministern att han hade önskat att rådsslutsatserna redan var mer eller mindre färdigförhandlade men att man har suttit fast i förhandlingarna. Då undrar jag vilka delar det gäller. Bedömer regeringen att det väsentligen kan ändras, och vill man därmed hinta för oss att det kan bli en process där vi måste återkomma till frågan ytterligare en gång, antingen i skriftligt samråd eller på annat sätt? Eftersom det är ett beslutsmandat vi ska ge är det bra att veta hur säkert mandatet är. Detta var min följdfråga. En specifik fråga gäller enigheten om satsningen på

Anf. 35 JOHNNY SKALIN (SD):

Fru ordförande! Jag tackar ministern för det utförliga svaret, även om jag tycker att det var väldigt snurrigt utifrån mitt politiska perspektiv. Men jag förstår att regeringen har ett annat perspektiv, så inget ont sagt om detta.

Försvarsministern nämner att det är medlemsstaterna som ska avgöra utvecklingen i Europa. Det håller jag med om. Naturligtvis är det på det sättet. Man kan inte gå vidare på annat sätt. Det är grunden för den fortsatta utvecklingen av Europeiska unionen.

Det jag invänder mot och kan ha synpunkter på är att man varje gång man antar ett nytt fördrag gör det rent politiskt. Man frågar i allt väsentligt inte medlemsstaternas medborgare vad de tycker. Det brukar man inte heller göra i Sverige, med undantag av EMU-omröstningen. Stora, nya fördrag röstar man alltså igenom med majoritetsbeslut i Sveriges riksdag utan att föra en genomgripande debatt och diskussion i samhället och höra efter vad medborgarna tycker. Det har jag synpunkter på.

Om försvarsministern vill försvara detta genom att säga att detta är bara mellanstatligt och att man måste utgå från det som faktiskt är och inte från det som skulle kunna bli i någon fantasivärld i en sverigedemokrats huvud undrar jag: Är försvarsministern beredd att ge garantier till EU-nämnden om att han personligen i regeringen kommer att driva krav på folkomröstning den dagen man vill ta vidare steg i frågan om gemensam försvars- och säkerhetspolitik i Europa? När man flyttar över stora och viktiga områden från de svenska väljarnas händer – det är ju detta man gör när man flyttar makt från Sverige till Europa – borde man också fråga folket vad de tycker: Vill ni själva ha någon makt över detta, eller vill ni överlämna allting till de folkvalda politiker som representerar er? Jag undrar om de folkvalda politikerna alltid representerar väljarna. Jag är inte alldeles säker på detta.

I övrigt vill jag tacka Storbritannien för att utvecklingen faktiskt har bromsats på området. Finansieringen nämndes av finansministern som ett exempel på varför man inte kan gå hårdare framåt. Det är klart att utvecklingen får sig en törn när ett av EU:s största nettobidragsländer lämnar unionen. Det handlar inte bara om pengar utan också om att de politiker i medlemsländerna som är positiva till federaliseringen tvingas ändra sin retorik och sin politiska inriktning för att ta hänsyn till den opinion som finns eller kan finnas i Europa.

Anf. 36 ORDFÖRANDE:

Finns det ytterligare kommentarer att ge i den delen om handlar om det som ska tas upp på utrikesministrarnas och försvarsministrarnas möte? Jag ämnar inte att se att EU-nämnden har en stor diskussion om när eller om Sverige bör hålla ytterligare folkomröstningar om olika EU-frågor. Det får stå för ledamotens inlägg.

Anf. 37 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

När det gäller Pesco pågår en förhandlingsverksamhet. Jag kan inte riktigt säga slutpunkten på denna. Men om vi skulle behöva återkomma i

2016/17:36
12 maj

ärendet kommer vi naturligtvis att göra det. Jag utgår från att de civila krisinsatserna ligger fast. Sedan kan jag bara konstatera att jag har ett annat perspektiv på EU än vad SD-ledamoten redovisar.

Anf. 38 ORDFÖRANDE:

Jag kan sammanfatta med att jag konstaterar att det i EU-nämnden finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt. Det finns också stöd för regeringens här redovisade inriktning. I båda de delarna finns det oliklydande avvikande meningar från Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet.

Vi tackar försvarsministern.

§ 3 Utrikes frågor**Kabinettssekreterare Annika Söder****Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor den 3 april 2017****Återrapport från informellt möte den 28–29 april 2017****Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor den 15 maj 2017**

Anf. 39 ORDFÖRANDE:

Kabinettssekreterare Annika Söder får först svara på om det finns kommentarer om återrapporten som ska ges här runt bordet eller om det räcker med den skriftliga redovisning som nämnden har fått.

Anf. 40 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

I tillägg till den skriftliga redovisningen vill jag kort nämna om den informella lunch som utrikesministrarna hade den 3 april med Arabförbundets generalsekreterare Ahmed Abul Gheit. Diskussionen innehöll ett antal konfliktområden i Arabförbundets region med fokus på Israel–Palestina-konflikten och Libyen. Det var naturligtvis också en diskussion om samarbetet mellan EU och Arabförbundets medlemsländer, som också är institutionaliserat.

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Anf. 41 ORDFÖRANDE:

Vi tackar för återrapporten.

Vi går in på rådsdagordningen. Dagordningspunkt 3 har vi tagit. Vi tar dagordningspunkt 4, Afrikas horn.

Anf. 42 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Fru ordförande! Jag kanske ska säga några ord om det informella utrikesministermötet i Gymnichformat som ägde rum den 28 april.

Anf. 43 ORDFÖRANDE:

Förlåt. Finns det en ytterligare återrapport att kommentera tar vi även den. Vi brukar ta återrapporterna i en klump.

Anf. 44 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Anf. 45 AMINEH KAKABAVEH (V):

Tack så mycket för föredragningen. Har man också diskuterat kurdfrågan med Turkiet? Jag vet att allmänna demokratiska rättigheter gäller minoriteter. Men nu gäller det särskilt konflikten med kurderna. Faktum är att partiledarna för HDP sitter i fängelse, tolv andra ledamöter och

5 000 andra politiker. Det är en konflikt som är viktig. Mycket hänger ihop med hela den så kallade terrorlagstiftningen som Turkiet har som sätter oskyldiga i fängelse.

Anf. 46 MARKUS WIECHEL (SD):

Jag har en liknande fråga. Det berör Turkiets kränkningar av andra länders territorium. Är det någonting som man kommer att beröra?

Anf. 47 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<
>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 48 FREDRIK MALM (L):

Fru ordförande! Det gäller frågan om valresultatet i folkomröstningen. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 49 MARKUS WIECHEL (SD):

Jag har ett förtydligande. Det handlar om flera kränkningar. Det var inte det jag syftade på, men det är också en lite tråkig händelse. Det jag främst syftar på är kränkningen i Irak där man tvärsenemot den irakiska demokratiskt valda regeringen har gått in i norra Irak med militära styrkor och även till viss del i norra Syrien och historiskt även i Cypern.

Anf. 50 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Jag kan tyvärr inte svara på den senare frågan eftersom jag inte själv var närvarande och det inte heller framgår av underlagen om den frågan berördes. Det är naturligtvis en fråga som ofta kommer upp i samband med diskussioner om Irak- och Syrienkonflikterna och kampen mot terrorismen.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 51 AMINEH KAKABAVEH (V):

Jag förstår att kabinettssekreteraren kanske inte heller har svaren på min fråga. Men jag gör ändå ett medskick till regeringen när det gäller Turkiets roll i det regionala perspektivet. Faktum är att om ett land kränker ett annat land brukar vi kalla det för ett folkrättsbrott. Men när Turkiet bombar kurderna i Syrien och Irak säger ingen någonting.

Det är faktiskt inte terrorister. Kurderna är en nation. Det gäller generellt sett förhållningssättet till länder där det sker det vi kallar för folkrättsbrott. När Turkiet gör det mot andra nationer säger ingen någonting. Vi säger att de jagar terrorister de jagar fast vi vet att det var civila mål. Det är viktigt att också Sverige tar ställning och ser det som folkrättsbrott att bomba kurderna eller någon annan nation i ett annat land. Det var det jag tänkte framföra.

Anf. 52 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Jag kan instämma i att vi ska kritisera folkrättsbrott. Det tror jag att Sverige är ett av de länder i världen som oftast gör.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Med detta kan vi tacka för återrapporten i den delen.

Vi går in på det som återstår på rådsdagordningen. Det är flera intressanta och viktiga punkter, bland annat punkten 4, Afrikas horn.

Anf. 54 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Det här är en diskussion, och det blir inga rådsslutsatser. Afrikas horn är som nämnden känner till en region med många svårlösta konflikter och tyvärr ökande spänningar. Det är också av stort intresse för EU mot bakgrund av handel, utveckling, ekonomiska investeringar, bekämpning av terrorism och frågor som rör migration. Vi är därför glada att hornet står på dagordningen. Det var ganska länge sedan.

Vi kommer från svensk sida att understryka behovet av att EU ser Afrikas horn och Gulfländerna i ett sammanhang eftersom konflikten i Jemen och spänningarna i Gulfen smittar av sig över Röda havet till Afrikas horn. Vi har också konflikten mellan länderna på Afrikas horn kring Nilen.

Vi kommer att lyfta upp frågan om Atalantas viktiga roll där regeringen har föreslagit att vi igen ska medverka i att motverka pirateri i Adenviken och trygga världslivsmedelsprogrammets matleveranser till Somalia, som är mer nödvändiga än någonsin mot bakgrund av torka och svält i Somalia med flera länder.

Vi kommer också att lyfta fram den allvarliga konflikten i Sydsudan och peka på vikten av att den olösta gränskonflikten mellan Etiopien och Eritrea måste lösas så att EU ska sätta tryck på de parterna. Vi tror att om den konflikten löses kan en hel del av de andra problemen i regionen hanteras på ett bättre sätt.

Anf. 55 KARIN ENSTRÖM (M):

Jag kan bara här understryka stödet för regeringens syn på att organisationerna måste samverka bättre och de enorma humanitära behov som miljoner människor nu står inför. Att det är på FAC är bra även om det inte blir några rådsslutsatser.

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Jag tror att nämnden instämmer i ledamot Enströms inlägg om detta. Jag antar att det inte är någon ytterligare kommentar från kabinettssekreteraren, eftersom det inte var någon fråga. Vi ger stöd till regeringens här redovisade inriktning inför diskussionen.

Vi går till nästa dagordningspunkt 5, Förbindelserna mellan Afrika och EU.

Anf. 57 Kabinettssekreterare Annika SÖDER:

Inte heller här kommer det att antas några rådsslutsatser. Vi tycker att det är bra att det blir en strategisk diskussion om Afrika. Det handlar om förberedelserna inför EU–Afrika-toppmötet som kommer att äga rum i slutet på november i Elfenbenskusten. Temat för det toppmötet blir ung-

dom. Det sammanfaller med AU:s eget tema för i år om att tillvarata ungdomars potential.

På måndag kommer AU-kommissionens nye ordförande Moussa Faki Mahamat att delta. Det kommer att bli en diskussion mellan ministrarna och honom om hur man ska driva processen fram till EU-toppmötet.

Vice ordföranden, den höga representanten Mogherini, har understrukit i förberedelserna att relationen med Afrika inte bara ska handla om migration utan om bredden i förbindelser. Det är någonting som vi stöder. Afrika är inte en monolit. Det finns väldigt många tendenser och utvecklingsriktningar i Afrika.

Vi tycker att det är bra att man utformar ett nytt partnerskap och en strategi tillsammans med AU-kommissionen. Det bygger på ett gemensamt meddelande från EEAS och kommissionen som kom den 4 maj. Det pekar ut i huvudsak två områden, nämligen skapandet av resilienta samhällen och fler och bättre arbetstillfällen.

Vi kommer särskilt att lägga tryck på de frågor som handlar om fler och bättre jobb, anständiga arbetsvillkor och inkluderande tillväxt. Det är också relaterat till migration eftersom sysselsättningsfrågorna är ett problem inte minst mot bakgrund av den demografiska situationen i Afrika. Om inte riktiga jobb- och utbildningsmöjligheter skapas blir det en grund för våld och ökad ofrivillig migration.

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att informationen om ärendet och ståndpunkterna är tillfyllest och att vi kan ställa oss bakom regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Det östliga partnerskapet.

Anf. 59 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Det här blir en första diskussion om det östliga partnerskapet inför ett annat toppmöte med det östliga partnerskapet som kommer att äga rum i Bryssel den 24 november. Inte heller här förväntar vi oss några slutsatser.

Vi siktar på att arbeta tillsammans med likasinnade länder för att få ett framåtblickande budskap vid toppmötet i november som bekräftar styrkan och möjligheterna som finns i det östliga partnerskapet. Vi tycker att toppmötet bör visa optimism. Trots att det finns många problem i de sex länder som vi talar om måste vi driva på för en tydlig reformpolitik.

Vi måste också vara tydliga när det gäller medlemskapsperspektivet som finns i enlighet med fördragets artikel 49 och som senast bekräftades i deklARATIONEN från 60-årsfirandet av EU i Rom i mars. Vi förmodar att frågor om medlemskapsperspektivet kommer att bli svåra under resans gång. Resan påbörjas nu och kommer den här gången att avslutas i november.

Samtidigt är det positivt att vi har fått till stånd ett nytt toppmöte och att den trötthet på östliga partnerskapet som fanns, huvudsakligen hos sydländer, inte längre dominerar. Nu finns det möjligheter att röra sig tydligt framåt. Det handlar om att bygga fredliga och motståndskraftiga länder, stödja reformprocesser, motverka desinformation och kanske också stärka EU:s strategiska information i de här länderna för att visa på de möjligheter som kontakter med EU erbjuder dessa länder, även här inte minst unga människor.

Anf. 60 KARIN ENSTRÖM (M):

Som vi diskuterade i utrikesutskottet i går är medlemskapsperspektivet det allra viktigaste. Jag hörde också kabinetssekreteraren säga det nu, så det kommer att komma med.

Jag förutsätter att regeringen kommer att driva på när det gäller att få in medlemskapsperspektivet eller Europaperspektivet, om inte annat för att kunna hänvisa till det. Det gäller att så tydligt som möjligt få med alla på det så att det finns kvar och inte grumlas även om de sex länderna har väldigt olika förutsättningar.

Det är också viktigt att det blir en fråga för hela unionen och inte bara för de länder som är närmast geografiskt eller för länder som Sverige som tycker att det här är viktigt.

När det gäller målsättningarna som toppmötet ska fastställa förutsätter jag att detta återkommer till nämnden – i juni, kanske det är frågan om. Är det så? Jag vill bara få det bekräftat.

Anf. 61 AMINEH KAKABAVEH (V):

Jag har inga synpunkter, bara ett medskick med tanke på att vi har en regering med en feministisk utrikespolitik som grund. Tyvärr ser man väldigt sällan att det genomsyrar de olika dokument där vi till exempel talar om demokrati, värderingar och mänskliga rättigheter.

Det skulle vara bra att i alla sammanhang ha med det feministiska perspektivet – kvinnors rättigheter, till exempel. Det borde vara inkluderat i allt eftersom det i sammanhang som gäller andra länder – i Afrika, Asien, Latinamerika eller öststaterna – skulle vara bra att ha det på papper. Då kan man hela tiden ta det i beaktande. Det är viktigt.

Anf. 62 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER:

Tack för stödet när det gäller Europaperspektivet!

Jag håller med Karin Enström om att det är viktigt att hela unionen är engagerad. Därför är också vi engagerade i de sydliga frågorna och den delen av grannskapspolitiken – just för att visa på att alla EU:s grannskap är alla EU:s länders grannskap. Vi kommer självklart att återkomma till EU-nämnden när det här blir produkter som vi ska diskutera tillsammans.

I det här sammanhanget vill jag också tacka riksdagen för det stöd som vi alltid har i frågor som gäller Europaperspektivet och utvidgningsfrågorna. Det betyder mycket när vi – ibland ganska ensamma – talar för medlemskapsperspektivet och medlemskapsförhandlingarna när det gäller till exempel västra Balkan, där en volatil situation råder just nu.

Självklart, Amineh Kakabaveh, har vi det feministiska perspektivet med. Jag tänkte att jag inte skulle ta upp så mycket av nämndens tid och sa därför inte alla saker, men vi driver självklart jämställdhetsfrågorna. De finns redan med i de processer som finns inom det östra partnerskapet, och vi ser alltid till att de kommer med i alla sammanhang.

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Kabinetssekreteraren svarade inte på frågan om det ska antas beslut på det kommande mötet och regeringen naturligt återkommer och förankrar de besluten i riksdagen – antingen under arbetets gång med utrikesutskottet, som gärna får hålla överläggning i sådana frågor, eller här. Om

det kommer upp på senare ministermöten kommer det självklart att tas upp till behandling här i nämnden.

Anf. 64 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Jag försökte svara på det. Vi återkommer om de här frågorna när vi har konkreta förslag att diskutera med EU-nämnden. Det blir inte i juni, som vi trodde ett tag, utan sannolikt senare. Det kan bli i juli eller efter sommaruppehållet i augusti. Men det är självklart att vi återkommer när vi ser det hela ta form och det finns underlag att diskutera.

Anf. 65 ORDFÖRANDEN:

Med detta verkar nämnden redo att sammanfatta till ett beslut. Det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Finns det något att kommentera under Övriga frågor? Det finns inget antecknat på vår lista.

Anf. 66 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

I vår mapp ligger en kommande A-punkt om Venezuela. Eftersom den är angelägen och lite komplicerad skulle jag vilja att vi tog några minuter och pratade lite om det. Den är svår att applicera i ett skriftligt samråd.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Ja, det är en kommande A-punkt, och anledningen till att den ligger i mappen är att det redan nu ska ges möjlighet för nämndens ledamöter att sätta sig in i den. Det är ingenting som vi håller muntligt samråd med regeringen om.

Anf. 68 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Nej, men likväl är det en kommande A-punkt, och en av de första punkterna är att man ska främja dialogen mellan ...

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Förlåt, men det här är en diskussion som får föras i utrikesutskottet om det är så att man vill ha information eller föra diskussioner med regeringen om andra punkter än det som ligger inför ministerrådet.

I riksdagsordningen är det sagt att EU-nämnden håller samråd med regeringen inför ministerråden om ministerrådets dagordning. Vi har just gått igenom dagordningen och konstaterat att vi är klara med den.

(ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M): Ordföranden tror alltså inte att den kommer upp på mötet?)

Det får kabinettssekreteraren svara på. Kommer detta upp på ministerrådsmötet? Står det på ministerrådsmötets dagordning?

Anf. 70 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Det står på ministerrådsmötets dagordning som en A-punkt. Diskussionerna förväntas avslutas i dag på lägre nivå i systemet, och sedan kommer det som en A-punkt. Det är alltså inte föremål för det

samråd som vi ska ha här i dag, som jag förstår det hela.

Jag har ingenting emot att säga några ord om detta om det är Ulrika Karlssons önskan, men det är ordföranden som bestämmer.

2016/17:36

12 maj

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:

Jag ville bara inte bryta mot den ordning vi har så att vi kommer att överväldigas av andra frågor. Men då förstår jag att detta är en del i en process som kommer redan på det här ministerrådets A-punktslista. Men planen har varit att ha det som ett skriftligt samråd över helgen, konstaterar nu kanslichefen.

Eftersom frågan är ställd och detta ska upp på det här ministerrådet är det naturligtvis bra om kabinetssekreteraren, för det fall att hon kan, svarar på frågan som är ställd av ledamoten Karlsson.

Anf. 72 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER:

Jag tror att jag får be Ulrika Karlsson att upprepa frågan om slutsatserna och vad jag kan förklara eller säga.

Anf. 73 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Det är framför allt att man går fram under punkt 1 med att man ska gå vidare med dialogen mellan regeringen och oppositionen eller snarare parlamentets majoritet. Men det här fallerade i november, och det känns som om EU nu ligger ett halvår efter. Detta har ju eskalerat under senare tid, särskilt från den 19 april, med en rad politiska fångar. I går var det bland andra en socialdemokratisk parlamentariker som fick söka asyl på Chiles ambassad i Venezuela.

Jag skulle gärna vilja veta hur regeringen skulle kunna bidra till att man vässar till det här i olika delar, bland annat att det humanitära stödet som tas upp här verkligen når fram – vi vet att det i dag ruttar i containrar i hamnar – och att EU har en starkare internationell röst för att stoppa våldet, frigge politiska fångar och kalla till val och för att den humanitära hjälpen ska nå fram.

Jag vill bara veta att man inte står och stampar ett halvår efter när det har hänt mycket sedan den 19 april.

Anf. 74 FREDRIK MALM (L):

En ordningsfråga: Har vi nu en diskussion på denna punkt?

Anf. 75 ORDFÖRANDEN:

Nej, än så länge har vi bara frågor och information.

Det kommer att bli ett skriftligt samråd i helgen. Det finns underlag inför det skriftliga samrådet i mappen.

(FREDRIK MALM (L): Då inväntar jag det.)

Men om ledamöter har frågor att ställa och beroende på vad kabinetssekreteraren svarar får vi se om det blir något annat.

Anf. 76 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Enskilda EU-länder och även EEAS har hela tiden varit aktiva. Det är en svår nöt att knäcka, >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Vi har inga problem med att vara tydliga när det gäller att den humanitära hjälpen ska komma fram.

Samtidigt tycker jag att dialog är tydlighet i den meningen att det här landet på något sätt måste hitta en väg framåt där man återgår till demokratiska former och där olika delar av landet och olika partier kan komma överens. Det måste finnas en dialogprocess här; det anser vi är nödvändigt.

Jag tycker att det är bra att EU gör det uttalandet och markerar tydligt. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Vi har, som Ulrika Karlsson känner till, inte någon ambassad i Venezuela. Därför har vi inte heller förstahandsinformation, som många av de andra länderna som deltar i diskussionerna har.

Anf. 77 ORDFÖRANDEN:

Med denna information kommer vi att ta punkten i skriftligt samråd. Vi tackar för informationen.

Vi tackar också kabinettssekreteraren och önskar lycka till på rådsmötet. Det blir väl utrikesministern som åker till det.

§ 4 Rättsliga och inrikes frågor**Justitie- och migrationsminister Morgan Johansson****Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 27–28 mars 2017****Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 18 maj 2017**

Anf. 78 ORDFÖRANDEN:

Välkommen, justitie- och migrationsminister Morgan Johansson! Vi ska hålla samråd inför det kommande rådsmötet om rättsliga och inrikes frågor. Vi börjar som vanligt med återrapporten. Har ministern något att anföra utöver de skriftliga handlingarna i ärendet?

Anf. 79 Justitie- och migrationsminister MORGAN

JOHANSSON (S):

Nej.

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:

Det verkar inte finnas några frågor om den ganska omfattande återrapport som skickats ut skriftligen, utan vi tackar för den och går över till rådsdagordningen.

Den dagordningspunkt som ligger under Morgan Johanssons del är dagordningspunkt 3, Faktisk tillämpning av principerna om ansvar och solidaritet. Det är en diskussionspunkt på rådsmötet.

Anf. 81 Justitie- och migrationsminister MORGAN

JOHANSSON (S):

Som ni har sett är detta rådsmöte lite speciellt till sin karaktär. Det finns egentligen bara två dagordningspunkter. Den ena rör solidaritetsfrågan, som vi ska tala om nu, och den andra rör rådsslutsatser om kampen mot organiserad brottslighet. Det är en så kallad falsk B-punkt, och den kommer Anders Ygeman att föredra när han kommer hit sedan.

Det formella rådsmötet kringgärdas av informella ministermöten. Det kommer att hållas dels en gemensam arbetslunch mellan inrikes- och försvarsministrarna, dels en gemensam arbetsmiddag mellan inrikes- och biståndsministrarna. Dessutom kommer inrikesministrarna att ha en informell diskussion om solidaritetsfrågan.

Den dagordningspunkt som vi pratar om nu, Faktisk tillämpning av principerna om ansvar och solidaritet, tas upp som en lägesrapport. Det förutses inte någon diskussion i rådet, men för det fall att jag behöver yttra mig vid rådsmötet vill jag ha ett mandat från EU-nämnden.

I går var min statssekreterare Lars Westbratt i socialförsäkringsutskottet för överläggning rörande denna fråga, och regeringen fick där stöd för den svenska ståndpunkten. Vid sammanträdet anmälde dock allianspartierna en avvikande mening som rör användning av ekonomiska incitament för att uppnå ett ökat solidariskt mottagande. Efter sammanträdet omarbetades därför det stycke i ståndpunkten som handlar om begränsning av tillgång till EU-stöd för de medlemsstater

som inte tar sitt ansvar i migrationspolitiken. Förslaget till reviderad ståndpunkt har skickats till er i EU-nämnden. Som ni vet hade vi kontakt i går kväll, och jag fick då klartecken i denna del från allianspartierna.

I övrigt börjar det dra ihop sig i förhandlingarna om den svåra fråga som vi har att försöka lösa mellan medlemsstaterna. Jag tycker att Malta, som är ordförande, gör ett bra jobb i att försöka hitta kompromisser. De söker vägar framåt som de allra flesta kan ställa upp på, men som ni vet är det en stor spännvidd mellan Sverige och Tyskland å ena sidan och Polen och Ungern å andra sidan. Det är inte alldeles lätt att hitta vägar framåt som kan fånga in så mycket som möjligt, men de gör ett bra försök.

För oss är det viktigt att markera att vi är öppna för kompromisser och för att hitta dessa vägar men att det samtidigt måste vara ett system som är skarpt och som fungerar i ett krisläge. Annars är det inte mycket mening med att ha det, utan det måste funka. Samtidigt måste alla vara beredda att ge och ta.

Det som nu diskuteras är en trestegsmodell som innebär att i ett normalläge tillämpas Dublinförordningen så som den är i dag. Men vid en hög inströmning, det vill säga när det kommer väldigt många asylsökande till ett och samma land, ska man aktivera en solidaritetsmekanism som ligger antingen helt eller delvis utanför Dublinförordningens ram. Där återstår en del diskussioner. Det finns också ett tredje steg, där Europeiska rådet vid en extrem kris ska ge riktlinjer om ytterligare åtgärder.

Vi tror att det finns en stor uppslutning bland medlemsstaterna kring den modell av principiell karaktär som nu diskuteras. Givet detta läge är även den svenska ståndpunkten av mer principiell karaktär. Det är fortfarande en prioritering att få till stånd en rättvis omfördelning och att vi får ett system som är effektivt, rättssäkert och värnar asylrätten.

Regeringen menar att kommissionens förslag till en tvingande automatisk omfördelningsmekanism är att föredra men att en trestegsmodell inte är något som Sverige ska motsätta sig. Vi tror att det är bra att en solidaritetsmekanism ligger i Dublinförordningen, men om en sådana mekanism hamnar i ett separat instrument är detta något vi kan acceptera.

Det är angeläget att det kommer ett system på plats som är effektivt, som innebär en jämnare fördelning av asylsökande och som kan fungera i praktiken. Därför är det viktigt att aktiveringen av en solidaritetsmekanism sker med så stor automatik som möjligt. Det skulle även gagna Sverige om aktiveringen sker i ett så tidigt skede som möjligt, efter det att den andel för vilken en medlemsstat ansvarar har nåtts. Som ni vet bygger detta också på en modell med en referensnyckel där en omfördelning ska starta när ett visst tal överstigs.

Det är viktigt för oss att säga att steget från fas 1, där Dublinförordningen gäller, till fas 2, där omfördelning sker, blir så kort som möjligt och att man har så stor automatik som möjligt i den delen. Vi kan inte fastna i långdragna förhandlingar i ministerrådet när steg 2 ska aktiveras. Därför anser regeringen att det av effektivitetsskäl är bra om kommissionen får så stor befogenhet som möjligt i dessa situationer.

Det är viktigt att medlemsstaterna genomför det gemensamma regelverket så som det är tänkt och vidtar de åtgärder och har den kapacitet som behövs, inklusive att förebygga ett krisläge. Om en kris uppstår och behovet av en solidaritetsmekanism som inkluderar en omfördelning blir

aktuellt har dock flera medlemsstater varit oroliga över att det innebär att skriva ut en in blanco-check för hur många asylsökande som en medlemsstat kan bli ansvarig för. Av den anledningen diskuteras möjligheten att sätta en övre gräns för hur många personer som ska kunna omfördelas per år. Regeringen är beredd att acceptera detta, men den övre gränsen bör vara så hög som möjligt.

Det är viktigt att understryka att det inte handlar om en övre gräns eller kvot för hur många som totalt sett får söka asyl på EU:s territorium, utan det handlar om en övre gräns för hur många man ska omfördela och därmed gå in i det tredje steget. En medlemsstat ska också på eget bevåg kunna ta emot asylsökande även när den övre gränsen är nådd.

I steg 3 anser regeringen att det är rätt att Europeiska rådet ger fortsatta riktlinjer för hur situationen ska hanteras. När det gäller eventuella förslag om att vid en krissituation sänka kraven på vad som ska anses vara ett säkert tredjeland vill regeringen verka för att de kriterier som finns i dag ska ligga fast.

Kopplingen till Schengen och även till ekonomiska sanktioner då en medlemsstat inte fullgör sina åtaganden ligger vid sidan av det som har diskuterats i samband med solidaritetsfrågan. Regeringen menar att dessa aspekter hänger ihop med ett fungerande asylsystem och solidaritet, och vi anser att det är viktigt att lyfta fram och driva dessa aspekter.

En annan mycket central fråga för EU är att förhindra att människor dör på Medelhavet. Därför har vi lagt in en ståndpunkt om EU:s sjöräddningsinsatser och att dessa ska ske med full respekt för internationell rätt och mänskliga rättigheter.

Slutligen är det viktigt att kostnader tas inom de ekonomiska ramar som finns.

Anf. 82 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Fru ordförande! För det första vill jag ge en eloge till ministern, som nu söker stöd för en svensk ståndpunkt utifall att det blir en diskussion. Det vore nog bra om det blev en diskussion om lägesrapportpunkten. Det finns mycket att önska i dessa frågor när det gäller leverans och att beslut implementeras och följs.

Vi kan börja i änden med principen om ansvar och solidaritet – piska och morot. Det ska löna sig att göra rätt och straffa sig att göra fel, så att man verkligen tar ett solidariskt ansvar och implementerar fattade beslut. Vi tycker att den ändrade svenska ståndpunkten, efter dialogen och överläggningen i socialförsäkringsutskottet i går, är bra. Vi godkänner den delen.

Sedan har vi några andra avvikande meningar från socialförsäkringsutskottet som jag vill upprepa här. Den första handlar om fördelningsnyckeln, och jag ska läsa den rakt av så att vi upprepar den.

Den lyder så här: Regeringens ståndpunkt att arbetslöshet och tidigare asylansträngningar ska vägas in när det gäller den föreslagna referensnyckeln är för svag. Regeringen bör efterfråga en närmare redogörelse från EU-kommissionen vad gäller vilken vikt olika faktorer, såsom folkmängd, arbetslöshet och tidigare asylansträngningar, ska ges vid referensnyckeln bestämmande. Sverige har haft det överlägset största flyktmottagandet i EU ställt mot folkmängd under många år. År 2015 tog Sverige emot 163 000 asylsökande. Det är det högsta antal asylsökande

som ett OECD-land någonsin har tagit emot ett enstaka år ställt mot folkmängd. Det är mot denna bakgrund viktigt att Sverige driver på för att tidigare mottagande av asylsökande ska ges en mycket stor vikt när det gäller den föreslagna referensnyckeln.

Detta vill vi hålla fast vid. Jag går vidare. Det var flera punkter där vi hade avvikande meningar. Jag kör igenom dem nu, och så får vi återkomma om det blir oklart.

Den andra del där vi hade en avvikande mening handlar om säkra-länder-listor. Det föreslås att kommissionen ska hålla i harmoniseringen av dessa listor. Det tycker vi är bra, och det är bra att kommissionen gör dessa prövningar. Likväl finns det en diskussion här om att regeringen eller Sverige skulle göra egna prövningar när det gäller vissa länder och säga: Det landet kan vara med på en säkra-länder-lista, och det landet kan inte det.

Vi anser av princip att det är viktigt att det är kommissionen som gör dessa prövningar. Sedan hoppas vi och har tilltro till att kommissionen gör rätt prövningar om länder sedan ska kvalificera sig på säkra-länder-listan. Därför har vi en avvikande mening.

Den lyder så här: Kommissionen föreslår en harmonisering av användningen av det så kallade säkra-länder-begreppet. Moderaterna anser att detta är ett bra förslag. Det ger förutsättningar för en ökad harmonisering mellan EU:s medlemsstater, som är önskvärd.

Det var vår avvikande mening. Jag vill bara inflika att det är otroligt viktigt att EU nu kommer framåt med säkra-länder-listan och att vi inte kör fast vid att diskutera enskilda länders vara eller icke vara på en säkra-länder-lista. Att gå framåt med den är en av lösningarna för att komma vidare och lösa den kris som EU har stått inför och fortfarande står inför.

Den tredje avvikande meningen är alliansgemensam i SfU och handlar om det vi har pratat om tidigare, alltså att en av de stora utmaningarna för Europa är att vi behöver öppna för legala vägar samtidigt som vi naturligtvis har kontroll över yttre gräns.

När det gäller ett EU-gemensamt system för vidarebosättning vill vi anmäla följande avvikande mening: Det är av stor vikt att det finns lagliga vägar för människor att ta sig till Europa. Vidarebosättning är en sådan laglig väg. Tvingande bestämmelser om att medlemsstaterna måste ta en viss andel av den EU-gemensamma vidarebosättningskvoten bör införas. Dessutom bör ekonomiska incitament kunna användas för att få en EU-medlemsstat att ta emot människor inom ramen för den EU-gemensamma vidarebosättningskvoten.

Sverige bör vidare driva på för att andra EU-länder inför ett system för arbetskraftsinvandring som motsvarar det svenska systemet. Det skulle innebära en god möjlighet för människor att ta en anställning hos en seriös arbetsgivare, att ta sig till Europa helt oavsett vilken sorts anställning det rör sig om.

Det här tycker vi är väldigt viktigt. Fler länder öppnar för att ta emot fler kvotflyktingar, och fler länder öppnar för arbetskraftsinvandring.

Det var tre avvikande meningar.

Vi har en fjärde som gäller skyddsgrundsförordningen. Vi vill helt enkelt att tidsbegränsade tillstånd bör vara huvudregel. Det var den fjärde.

Vi har även en femte, och den gäller de ekonomiska konsekvenserna. Man får ju utgå från att rådspromemorian är det som gäller, och där står det – när det gäller de ekonomiska konsekvenserna – att regeringen anser att förslaget *bör* finansieras genom omprioriteringar inom EU:s budgetram.

Men när jag läser kansliets kommentarer om regeringens ståndpunkt sedan tidigare står det att utgångspunkten är att eventuella utgifter på statens budget eller på EU-budgeten *måste* hanteras genom omprioriteringar.

Det är en väldig skillnad mellan ”bör” och ”måste”, så om det är så att vi ska gå på rådspromemorian, vilket vi bör göra, så står det ”bör”, och då har vi en avvikande mening, för där ska det stå ”måste”.

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Jag tror att det vore bra med ett klagörande från ministern. Är hela paketet med alla de sju verktygen och sådana saker uppe i den här lägesrapporten, eller är det i huvudsak det som handlade om faktisk tillämpning av principen om ansvar och solidaritet?

Som jag förstod det så var diskussionen i överläggningen i går i socialförsäkringsutskottet vidare än den diskussion som regeringen menar att de kan komma att behöva ett mandat för även för ministerrådet. Det kan alltså vara bra att klargöra det innan vi går vidare på talarlistan. Verkar det bra? Gärna det!

Anf. 84 Justitie- och migrationsminister MORGAN

JOHANSSON (S):

Nej, det här handlar om solidaritetsmekanismen och omfördelningen, och de avvikande meningar som Ulrika Karlsson föredrog här, där har diskussionen om fördelningsnyckel bäring på den.

De andra, det vill säga säkra-länder-lista, asylprocedurförordningen och vidarebosättningsfrågan, ligger ju i ett särskilt rättsligt instrument som vi kommer att återkomma till. Detsamma gäller skyddsgrundsförordningen som inte heller är uppe här i dag.

När det gäller invändningen om de ekonomiska konsekvenserna står det ju ”måste” i ståndpunkten som vi processar nu: Utgångspunkten är att eventuella utgifter på statens budget eller på EU-budgeten måste hanteras genom omprioritering av beslutade ekonomiska ramar.

Det är så det är formulerat.

Anf. 85 ORDFÖRANDEN:

Just det. Så det är den frågan och den här nyckeln för beräkningen.

Då vet vi regeringens syn på vad det är som är uppe i den här diskussionen. Då kan väl Moderaterna fundera på om de även här i nämnden i dag behöver lägga fram sina övriga avvikande meningar, eller om ni behåller dem i socialförsäkringsutskottet och tar upp dem i nämnden först när det blir aktuellt för nämndens hantering.

Jag uppfattar det som att vi i dag inte har dessa delar uppe men att ministern poängterade att regeringen ska återkomma kring dem.

Anf. 86 ESKIL ERLANDSSON (C):

Med utgångsläget att detta är en lägesrapport som kommer att följas av en diskussion vill jag först säga att jag hade möjlighet att förra helgen besöka en hotspot i Italien. Med det sagt att detta var under ett dygn, så man ser säkert inte hela bilden, kan jag utifrån de diskussioner som vi har haft runt den frågan konstatera att det tycks fungera på det sätt som vi förväntade oss med dessa hotspots, det vill säga bra. Jag kunde inte konstatera att det fanns några avvikelser av nämnvärd karaktär över huvud taget, utan det hanterades enligt de förordningar och liknande som vi har varit överens om.

Utöver detta vill jag gärna göra ett medskick i de diskussioner som kommer att vara runt den fråga som är föremål för behandling i dag, och det är när man ska gå över till steg 3.

Jag skulle vilja se en utformning av steg 2 som är så vittomfattande så att det, om jag uttrycker mig så, i princip aldrig kommer på fråga att behöva skala upp till steg 3.

Jag vill gärna att statsrådet försöker få den typen av formuleringar runt steg 2 så att det som sagt, och jag kan inte uttrycka det bättre än så, i princip aldrig behöver tillgripas något steg 3.

Det handlar om referensnycklar och hur storskaligt man ska göra steg 2 – självklart. Regeringskansliet och statsrådets medarbetare vet säkert hur man kan utforma sådana skrivningar bättre än vad jag kan göra och speciellt nu vid det här tillfället.

Slutligen vill jag tillägga att jag står bakom den redovisade alliansgemensamma avvikande meningen.

Anf. 87 ORDFÖRANDEN:

När det gäller den alliansspecifika avvikande meningen så hanteras ju inte arbetskraftsinvandring nu, om jag förstod det rätt. Det kanske ministern kan svara på, bara så att vi vet.

Anf. 88 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Den ligger i vidarebosättningsregelverket, och det har vi inte uppe till diskussion nu.

Anf. 89 ORDFÖRANDEN:

Diskussionerna pågår fortfarande i socialförsäkringsutskottet, och där avser regeringen att återkomma.

Angående mitt förtydligande angående den alliansgemensamma avvikande meningen tänkte jag bara att eftersom vi följer på en överläggning som hölls i socialförsäkringsutskottet i går och jag har sett protokoll från den där det fanns en alliansgemensam avvikande mening som nu är nästintill ordagrant inkorporerad i regeringens ståndpunkt så är den väl inte en avvikande mening längre?

Det ville jag bara vara tydlig med. Ni får reda ut det sedan.

Vi går vidare på talarlistan så länge. Jag tror att Morgan Johansson har klargjort sin syn på vilken diskussion som ska hållas på ministerrådet och inte.

Anf. 91 AMINEH KAKABAVEH (V):

Ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen! Vad bra att man nu har klargjort detta, annars hade även jag haft fem, sex eller åtta avvikande meningar!

Jag hänvisar till vår avvikande mening från utskottet, och jag vill också fråga statsrådet om till exempel Polen och Ungern skulle få köpa sig fria. Jag tycker att det här är fel väg att gå.

Jag vill inte dra resten, eftersom det blir en diskussion om de andra punkterna senare.

Anf. 92 FREDRIK MALM (L):

Det blev väl lite rörigt eftersom det var en rad olika ärenden uppe på socialförsäkringsutskottet i går men bara ett för behandling här nu. Men det är ju utrett nu.

I grunden delar vi i huvudsak regeringens uppfattning i detta. Vi har heller ingen avvikande mening, men det är klart att det finns en väldigt stor diskrepans mellan vad som är våra ingångsvärden från svensk sida i bred mening och vad man kan komma i mål med. Vi vet ju att länder står långt ifrån varandra.

Jag vill bara betona att jag tycker att det är bekymmersamt att det sker någon sorts glidning i frågan om att inte vara med och ta ansvar, att man kan köpa sig fri och så. Utgångspunkten måste ju vara att länderna ska ta det ansvar som man har kommit överens om att man ska ta, och om man inte gör det så är det ett undantagsfall. Men i skrivningarna tycks det nu landa alltmer i en hållning som är nej, man behöver bara göra hälften, och sedan gör man lite annat i stället.

Det där är väldigt bekymmersamt, därför att de länder som inte är beredda att ta något ansvar alls utan vill nolla sin invandring, vilket väl är vad allting handlar om, försöker förhandla ned straffavgifterna väldigt mycket. Nu är de nere på sådana nivåer att det inte kommer att göra så stor skillnad, tror jag.

I Sverige tycker vi att det är orimligt att vissa kommuner knappt ställer upp och tar emot nyanlända medan andra kommuner är mycket hårt belastade. Det här är ju samma sak, fast på Europeanivå.

Det här blir väl ett medskick, och jag vill bara säga hur viktigt det är att regeringen är rätt tuff i de här förhandlingarna. Det måste kosta att inte ta ansvar, och det måste få konsekvenser. Nu är det nere på summor som, ja, vad är det, 12 000 euro per år. Det var det senaste jag hörde, och jag tycker att det är för lite.

Anf. 93 ARON MODIG (KD):

Till att börja med tycker jag att det är bra att regeringens ståndpunkt i den här frågan är både fyllig och konkret.

Vad gäller förslaget, som kanske inte är ett förslag, är det naturligtvis bra att det går framåt i diskussionerna och förhandlingarna. Samtidigt kan vi konstatera att vi i och med detta har kommit ännu längre från det som vi kristdemokrater och, tror jag, också regeringen tyckte från början,

det vill säga att det skulle ske en automatisk omfördelning redan från start.

Vad gäller ståndpunkten ställer vi upp på den. Jag skulle dock vilja betona två saker i den.

Den första delen är det här med att solidaritetsmekanismen måste aktiveras med automatik och såklart så tidigt som möjligt. Den andra delen är det som Centerpartiet var inne på tidigare vad gäller den övre gränsen i steg två, det vill säga att det är viktigt att den sätts så högt som möjligt så att steg tre blir någonting som helst inte ska aktiveras.

Jag har även två frågor. Den första frågan är i sak. Vad innebär det i praktiken om solidaritetsmekanismen hamnar utanför Dublinförordningen?

Nu har vi som sagt var kommit en bit ifrån det ursprungliga eller det vi allra helst skulle vilja se. Min andra fråga är därför om det här är en linje som regeringen tror kommer att få ett brett stöd eller om man ska vänta sig att det kommer att ske ytterligare en förskjutning innan man når i mål.

Anf. 94 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Först återkommer jag till frågan om fördelningsnyckel som har bäring på detta. Jag vill bara påminna om att de modeller som man har laborerat med har handlat om att antingen bara väga in bnp och befolkningsantal och då ha en nyckel som tar hänsyn 50 procent till det ena och 50 procent till det andra.

Den andra modellen som man har diskuterat har handlat om en fördelningsnyckel där bnp har 40 procent av nyckeln, befolkningen 40 procent, antal tidigare asylsökande 10 procent och arbetslösheten 10 procent.

Om man räknar ut hur det här skulle slå för Sveriges del skiljer det i fördelningsnyckel mellan 2,46 procent och 2,48 procent av det totala antalet. Vi ska vara medvetna om att när man börjar röra i fördelningsnyckeln så är det otroligt små förändringar som det handlar om.

Vi verkar för att se till att också de vi har tagit emot ska ha bäring, men det kan inte heller få lov att fälla en hel uppgörelse om det totala systemet. Då når vi aldrig fram till varandra. Jag vill göra er uppmärksamma på att det handlar om små tal.

Eskil Erlandsson resonerade om när man går över till steg 3. Vi verkar precis i den linjen att det ska vara förhållandevis lätt att komma in i steg 2 och förhållandevis svårt att komma över i steg 3. Det är så vi talar.

Samtidigt resonerar en del länder att de inte vill skriva på in blancocheckar och ta emot hur många som helst – därav diskussionen om en övre gräns för hur många som ska fördelas.

Ni vet att omfördelningsbeslutet hösten 2016 var 160 000. Den siffra som har diskuterats, den finns inte på förslag än, om en övre gräns för omfördelning ligger nu på 200 000. Om man når upp till 200 000 ska frågan tas upp om man ska gå in i steg 3 eller inte. Det är en hög siffra. Frågan är inte avgjord utan den diskuteras fortfarande. Men ni ska känna till att den riktlinjen diskuteras.

Låt mig få knyta an till vad Aron Modig sa, nämligen att gå över från steg 1 till steg 2. Vi verkar för så snabb automatik som möjligt. Då ska ni

också känna till att kommissionen får så stor betydelse som möjligt i de delarna. Det ska gå att utlösa steg 2-delen på ett par veckor.

En diskussion som nu har lyfts upp är att titta på vilka beslutsregler som ska gälla på ministerrådet. För att driva igenom omfördelningsbeslutet hösten 2015 var vi tvungna att få ihop en kvalificerad majoritet, vilket vi till slut fick. Den modell som diskuteras är att i stället använda sig av en omvänd kvalificerad majoritet, det vill säga de som vill stoppa en omfördelning, att gå från steg 1 till steg 2, måste skrapa ihop en kvalificerad majoritet, vilket naturligtvis blir mycket svårare.

Det här är information om den typen av diskussioner som förs. De ligger bakom en del av formuleringarna.

Inriktningen för oss är att man ska gå från steg 1 till steg 2 när det verkligen behövs. Det ska gå snabbt och vara effektivt. Det ska vara en så hög gräns som möjligt innan man går över i steg 3.

Amineh Kakabaveh tar upp frågan om att köpa sig fri. Jag vill påpeka att också i ursprungsförslaget från kommissionens sida fanns en möjlighet att betala för dem som man inte riktigt ville ta emot. Det var faktiskt sådan att man kunde säga att man inte ville ta emot någon i ett akut läge utan i stället betala. Det som diskuteras och som har lyfts upp, och som ni säkert har tagit del av, är i stället en ordning där man måste ta emot minst hälften. Sedan kan man bidra på andra sätt för den andra hälften. Det är i sig en skärpning från om vi hade sagt att man inte behöver ta emot någon alls första året då vi behöver insatsen som mest. Det innebär att vad vi har sagt är att alla EU-länder måste vara beredda att ta emot asylsökande flyktingar i en krissituation. Den principen upprätthålls då.

Jag tror att vi är helt överens om att Sverige helst hade gått ännu längre och lägga ännu större krav på de länder som inte vill ta emot flyktingar. Återigen: Detta är i slutändan en förhandling. Om vi står kvar på samma fläck, Sverige och Tyskland på sin samt Polen och Ungern på sin fläck, kommer vi inte att mötas någonstans. Det är ett sätt att försöka hitta kompromisserna framöver.

Anf. 95 ORDFÖRANDEN:

Känner nämndens ledamöter att de har fått svar på sina frågor? Ulrika Karlsson kanske kan klargöra vilka avvikande meningar som Moderaterna anser sig nödgade att upprepa vid det här tillfället med tanke på att vad regeringen anser är den fråga som är uppe till diskussion enbart handlar om tillämpningen av ansvar och solidaritet.

Anf. 96 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Fru ordförande! Då kanske jag kan klargöra att under dagordningspunkten står det att det är en lägesrapport om den faktiska tillämpningen av principen om ansvar och solidaritet. Nu begär regeringen mandat för att om möjligt kunna uttrycka en svensk linje om det blir en diskussion. Då vet vi inte riktigt vad det kan bli för diskussion.

Frågorna hänger mycket ihop. För att få ansvar och solidaritet måste man också ha snabba återvändanden och säkra-länder-listor och så vidare. Frågorna hänger ihop på sitt sätt, även om man kan bryta ut dem i olika delar. Vi måste komma tillbaka till säkra-länder-listan snart.

Jag har lagt fram vår poäng, och jag skulle gärna se att det också är något som Sverige lyfter upp. För att få ordning och reda i systemet och

få större solidaritet måste man titta på säkra-länder-listorna snabbare. I sak hur säkra-länder-listorna ska se ut kommer vi säkert att återkomma till, men jag skulle gärna se att Sverige trycker på att det är viktigt att komma fram med dem.

Jag delar uppfattningen om fördelningsnyckeln. I reella tal kanske det inte gör så stor skillnad beroende på hur man räknar. Man kan ju räkna på olika sätt. Men det handlar om själva principen. Ett land som har tagit ett stort ansvar måste också räknas in när man använder fördelningsnyckeln. Fördelningsnyckeln kommer att löpa under lång tid. Om vi inte är med från början i att få fram en bra fördelningsnyckel blir det för sent i ett senare skede. De länder som har tagit emot asylsökande måste tillgodoräknas när man tittar på fördelningsnyckeln.

Ministern hörde vad ja sa om säkra-länder-listor. Det är viktigt att komma framåt i EU.

När det gäller den avvikande meningen som anmälades i SfU om kvotflyktingar och arbetskraftsinvandring kan man med god marginal säga att den hör hemma här. Den hör hemma i takt Diskussionen. Det ska vara öppet för länder att också ta ett större ansvar om de vill, vilket vi tycker är viktigt – särskilt för kvotflyktingar och arbetskraftsinvandring. Den står vi fast vid.

Anf. 97 ORDFÖRANDE:

Jag måste fråga de andra allianspartierna om ni vill hantera den från Moderaterna anförda alliansgemensamma ståndpunkten redan på det här mötet eller inte. Det är för ordningens skull så att de andra partierna vet hur de ska hantera vilka avvikande meningar från socialförsäkringsutskottets olika diskussioner i paketet som också vi ska lägga fram.

(ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M): Det är ingen ny ståndpunkt. Den har vi fört fram under lång tid...)

Absolut! Men det jag hörde tydligt från Liberalerna och från Kristdemokraterna var att de stod bakom den av regeringen här redovisade ståndpunkten. Därför känner jag att det är mitt ansvar att som ordförande reda ut på mötet vilka partier och ledamöter som står bakom och tycker att de ska anmäla den typen av avvikande meningar på den ståndpunkt som regeringen har lagt fram och vilka som inte tycker så. Jag låter detta redas ut.

Anf. 98 FREDRIK MALM (L):

I sak är vi överens om innehållet i den avvikande meningen. I form hör den nog hemma på ett annat ärende. Eftersom vi instämmer i sak blir det märkligt om det står i protokollet att vi från Liberalernas sida inte delar uppfattning i substans. Om den läggs fram som en avvikande mening ansluter vi oss till den.

Anf. 99 ARON MODIG (KD):

Jag har precis samma uppfattning som Liberalerna.

Anf. 100 MATHIAS TEGNÉR (S):

Ordförande! Jag tycker att det här blir jätteknasigt. I socialförsäkringsutskottet har vissa ledamöter anfört att man tycker att regeringen har varit för sen med att ta fram ståndpunkter. I det här fallet har regeringen varit tidig och tar upp ett antal ståndpunkter som inte behandlas på det nästkommande mötet.

Genom konstiga krumbukter försöker man hävda att de ska behandlas, vilket vi alla vet att de inte ska. Sedan ska man anmäla avvikande meningar på sådant som faktiskt inte har med mötet att göra.

Det är jättekonstigt, och det stämmer dåligt överens med den tidigare kritiken i SfU. Mycket konstigt!

Anf. 101 ORDFÖRANDEN:

Då har det i den här rundan inte kommit upp ytterligare frågor till ministern vad jag kan höra utan bara klargöranden om de olika ståndpunkterna.

Vi kan konstatera att på den diskussionspunkten, lägesrapport om tillämpningen av principerna om ansvar och solidaritet som regeringen söker mandat för till ministerrådets möte, finns stöd för den av regeringen redovisade inriktningen, med avvikande meningar anmälda från dels Sverigedemokraterna, hänvisande till dagordningspunkten vid överläggningen i socialförsäkringsutskottet i går, dels Vänsterpartiet, som också refererade rakt av till sin avvikande ståndpunkt i socialförsäkringsutskottet i går, dels Moderaterna i socialförsäkringsutskottet i går avseende referensnycklar och vidare på en annan dagordningspunkt från socialförsäkringsutskottet när det gäller säkra-länder-listor...

(ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M): Det var ingen avvikande mening där.)

...ingen avvikande mening där...

...dels den gemensamma från Alliansen, som också har refererats till tidigare i nämnden och funnits i socialförsäkringsutskottet, som bland annat tar upp legala vägar och arbetskraftsinvandring. Stämmer det?

Då konstaterar vi att det finns oliklydande avvikande meningar.

Det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi tackar justitie- och migrationsminister Morgan Johansson och önskar lycka till på rådmötet och även på kommande möte med socialförsäkringsutskottet.

§ 5 Rättsliga och inrikes frågor

Statsrådet Anders Ygeman

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 27–28 mars 2017

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 18 maj 2017.

Anf. 102 ORDFÖRANDEN:

Vi är glada att hälsa inrikesminister Anders Ygeman välkommen. Det fanns en antydning om att han skulle överlämna detta ärende till sin kollega justitieministern, men med Ygeman vid rodret kanske detta som vanligt går snabbt. Vi får se. Det är som vanligt upp till nämnden.

Vi börjar med återrapport från tidigare rådsmöte. Har ministern något att anföra utöver det skriftliga? Icke så. Nämnden har inga frågor, och vi tackar för återrapporten.

Vi går in på rådsdagordningen, där ministrarnas punkt är dagordningspunkt nr 4, Kampen mot grov och organiserad brottslighet. Det är ett beslutsärende.

Anf. 103 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Vid rådsmötet ska vi anta rådsslutsatser om kampen mot grov internationellt organiserad brottslighet. Ordförandeskapet har meddelat att frågan troligen kommer att behandlas som en falsk B-punkt och alltså inte diskuteras vid rådsmötet. Det handlar om arbetet inför EU:s policycykel, som ni känner till sedan tidigare. Nu är det dags att besluta om prioriteringarna för de kommande fyra åren.

Förslaget baserar sig på Europols rapport om brottsligheten i EU. Tanken är att EU under åren 2018–2021 ska prioritera arbetet med bland annat it-brottslighet med fokus på attacker på informationssystem, sexuella övergrepp mot barn och bedrägerier, narkotika, människohandel, illegal hantering av skjutvapen, kriminell finansiering med fokus på penningtvätt respektive dokumentbedrägerier.

Något slutligt förslag på slutsatsärendet har inte presenterats eftersom diskussioner pågår fortfarande på tjänstemannanivå. Ett slutgiltigt förslag har aviserats till den 16 maj, men det ska inte vara fråga om några större ändringar från det vi redan har sett. Vi kan anta rådsslutsatserna under förutsättning att de inte väsentligt avviker från det innehåll som förutskickats.

Anf. 104 KRISTER HAMMARBERGH (M):

Det fanns väl ett skäl till att den tid vi hade i går i utskottet inte blev av, men det finns väl anledning att återkomma och diskutera frågan.

Regeringens ståndpunkt är från den 8 maj vad gäller att man kan anta rådsslutsatserna om de inte väsentligt avviker från det innehåll som förutskickats.

Nu finns ett papper från den 10 maj. Finns delar där som avviker? Det finns väl lite strykningar och tillägg av olika delar. Är det förutskickat att det finns något annat som kommer att dyka upp i de papperen? Stånd-

punkten som sådan är tämligen bred. Det ligger i vad man tolkar i ordet väsentligt.

2016/17:36
12 maj

Anf. 105 ORDFÖRANDEN:

Vill ministern svara på prognosen för ändringar? Som vanligt gäller ordningen att det är regeringen som bedömer om man behöver ett nytt mandat om det sker ändringar i ärenden.

Anf. 106 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Det var strängt taget två frågor. En fråga gällde om något hade ändrats sedan förra gången. Där är svaret nej. Den andra frågan gäller om det finns en prognos om det kommer att bli några större förändringar. Svaret är nej även på den frågan. Det kommer att bli så. Det är min klara bedömning.

Anf. 107 ORDFÖRANDEN:

Om det inte blir så är det upp till ministern och regeringen att bedöma om ett nytt mandat behövs med tanke på det ansvarsutkrävande som annars sker i konstitutionsutskottet. Jag vet att ministern är medveten om detta.

Anf. 108 KRISTER HAMMARBERGH (M):

Då förutsätter jag att vi hanterar detta på ett annat sätt, och inte i konstitutionsutskottet, ifall det finns skäl för regeringen att fundera på saker och ting.

Anf. 109 ORDFÖRANDEN:

Från kansliets och presidiets sida är vi angelägna om att regeringen i så fall inkommer med en ny handling och får via antingen ett skriftligt samråd eller ett nytt EU-nämndsmöte ett mandat som gör att Sverige kan vara aktivt och bedriva den EU-politik som regeringen anser vara nödvändig.

Behöver ministern anföra något mer i denna fråga?

Anf. 110 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Nej.

Anf. 111 ORDFÖRANDEN:

Finns det någon ytterligare fråga från nämnden? Jag finner att svaret är nej.

Det finns alltså stöd för den av regeringen här redovisade ståndpunkten.

Vi tackar därmed ministern och önskar honom lycka till på rådsmötet.

§ 6 Utrikes frågor – utveckling

Statsrådet Isabella Lövin

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor – utveckling den 28 november 2016

Återrapport från informellt möte den 16 mars 2017

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor – utveckling den 19 maj 2017

Anf. 112 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar nu ministern för utvecklingssamarbete och klimat välkommen till nämnden. Jag hoppas att temadebatten i plenisalen tidigare under förmiddagen avlöpte väl. Jag tror att den också är anledningen till vilka som nu tjänstgör för partierna här i nämnden.

Vi börjar som vanligt med återrapport från senaste rådsmöten om ministern har något att anföra utöver de skriftliga handlingar som har kommit nämnden till del.

Anf. 113 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

God förmiddag, ledamöter! Jag har utöver de skriftliga rapporterna inget i övrigt att tillägga.

Anf. 114 ORDFÖRANDEN:

Finns det frågor från nämndens ledamöter med anledning av återrapporten? Jag finner att så inte är fallet och tackar för återrapporten.

Då går vi in på rådsdagordningen och börjar med dagordningspunkt 3, Humanitära kriser, vilket är ett beslutsärende.

Anf. 115 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru ordförande! Diskussionspunkten om humanitära kriser kommer att beröra tre aspekter: dels de aktuella humanitära kriserna, dels behov av reform av det humanitära systemet, dels ökad samverkan mellan det humanitära biståndet och det långsiktiga utvecklingsbiståndet. Rådsslutsatser förväntas antas specifikt om samverkan mellan det humanitära och långsiktiga biståndet.

Sverige är ett av världens största biståndsländer och biståndsgivare till FN:s humanitära appeller liksom till icke öronmärkt stöd. Sveriges icke öronmärkta kärnstöd bidrar till att de humanitära FN-organisationerna kan agera snabbt, effektivt och flexibelt samt vara på plats vid kriser så snart de uppstår för att hjälpa de människor som är i störst behov.

Sverige har tidigt ökat det humanitära biståndet till de länder där de humanitära behoven kraftigt har ökat. Vi fördubblade mycket tidigt stödet till Somalia i jämförelse med den initiala allokeringen på grund av rådande torka. Vi har även gjort tidiga utbetalningar till Jemen, Sydsudan och Nigeria.

Regeringen är drivande när det gäller att reformera det humanitära systemet och göra det mer relevant i ljuset av dagens konflikter och kriser. Där är frågan om flexibel finansiering och kärnstöd helt central.

Detta kom världen överens om vid det stora humanitära toppmötet i Istanbul. Sverige leder den arbetsgrupp med fokus på att minska öronmärkning av humanitärt stöd som etablerades vid det humanitära toppmötet i Istanbul 2016. Vi föregår som sagt med gott exempel.

Vidare välkomnar vi rådsslutsatser om ökad samverkan mellan det humanitära biståndet och det långsiktiga utvecklingsbiståndet. Diskussionen är viktig för att skapa långsiktiga lösningar. I förhandlingarna har regeringen särskilt betonat vikten av gemensam planering och analys för att uppnå gemensamma resultat. Detta är något som har fått genomslag i rådsslutsatserna.

Anf. 116 ORDFÖRANDEN:

Dessa rådsslutsatser finns i vår mapp. Så som jag har uppfattat det är man klar med dem, och det är dessa rådsslutsatser som man förväntar sig kommer att antas.

Anf. 117 KARIN ENSTRÖM (M):

Ordförande! I den tid vi lever i med enorma humanitära behov är det oerhört viktigt att biståndet blir ännu mer effektivt och att man kan samordna olika insatser. Detta välkomnar vi.

Jag har egentligen bara en fråga, och den rör något som är viktigt och ganska svårt: Hur får man en bättre samverkan eller koppling mellan humanitära insatser och det mer långsiktiga utvecklingssamarbetet eller biståndet? Vi har ju sett att humanitära kriser drar ut på tiden.

Detta finns med som en kommentar till rådsslutsatserna, men hur avser Sverige att driva hur man ska bevara principen för det humanitära stödet samtidigt som man kopplar ihop detta? Detta är viktigt, men på vilket sätt ska det ske?

Anf. 118 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Detta är en väldigt viktig fråga. Vi måste inse att arbetet på marken ser helt olika ut beroende på om vi rycker ut i en krigssituation, som i Syrien, eller om det handlar om människor som lever i flyktingläger sedan årtionden och generationer tillbaka.

Låt mig kort säga att vi tydligt driver att vi inte ska ha en gemensam programmering av pengarna, att vi blandar ihop pengapotterna, utan det är viktigt att det humanitära har ett humanitärt mandat. Man måste också värna opartiskheten i humanitärt stöd. Samtidigt är det också viktigt att det långsiktiga biståndet och det humanitära utgår från samma analys. Detta är vår huvudpoäng, vilket vi också har drivit i rådsslutsatserna. Det ska baseras på en gemensam analys, men samtidigt ska det värna det humanitära mandatet.

Anf. 119 FREDRIK MALM (L):

Jag instämmer förstås i det som har tagits upp vad gäller behoven av humanitär nödhjälp. FN och FN-organen Unocha och World Food Programme med flera är år efter år kroniskt och systematiskt underfinansierade.

Jag studsade dock på en sak i ståndpunkten. Det står att Sverige lägger särskilt stor vikt vid grundorsaken bakom de humanitära behoven.

Det kan man förstå. Frågan är dock om denna punkt inte handlar om att i EU-kretsen lösa det humanitära. Om någon bryter benet måste benet gipsas, oavsett vad grundorsaken är till att man bröt benet. Fokus borde vara hur man får en effektivare och bättre humanitär nödhjälp och hur man kan samordna bättre.

Orsakerna till kriget i Syrien exempelvis beror i grund och botten på Asads diktatur, och sedan finns en massa andra faktorer. Är det detta man diskuterar när man funderar över hur man ska klara FN:s humanitära nödhjälp? Det känns på något sätt som två helt olika saker.

Anf. 120 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Världssamfundet har ändrat synen på hur vi ska hjälpa och agera i dessa väldigt svåra kontexter. Från att tidigare ha varit mycket av ett stuprörstänk måste vi i stället ha mer av gemensam analys och låta den politiska insatsen, den säkerhetsmässiga och kanske militära insatsen, den humanitära insatsen och det långsiktiga utvecklingsbiståndet ha mer av öppna kanaler. På så vis kan vi samverka i de delar där det behövs.

Detta är slutsatser från FN:s översyn av det humanitära och av säkerhetsdelarna. Jag tycker att det är viktigt att vi för in denna syn i rådsslutsatserna. Vi måste också jobba förebyggande. Det bästa sättet att läka det brutna benet är att se till att det aldrig sker. I många fall skulle vi kunna göra det om vi uppmärksammar kriser innan de har gått så långt att världen måste rycka ut med nödhjälp.

De humanitära behoven har fyrdubblats sedan 2010, vilket är helt makalöst. Därför kan vi inte bara sitta som givare och betala och betala, utan vi måste också se till att förhindra mänskligt lidande. Det handlar dessutom om enorma kostnader.

Perspektivet är alltså viktigt.

Anf. 121 ORDFÖRANDEN:

Med detta konstaterar jag att nämnden ställer sig bakom den av regeringen här redovisade ståndpunkten.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Ramverket efter Cotonou.

Anf. 122 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Ett gemensamt meddelande från kommissionen och EEAS om post-Cotonou i november 2016 förespråkar ett nytt bindande avtal efter 2020. Meddelandet förespråkar också ett paraplyavtal med fokus på regionerna Afrika, Västindien och Stilla havet. Meddelandet bygger på Agenda 2030 och EU:s globala strategi och är i linje med EU:s reviderade utvecklingspolicy.

Detta meddelande öppnar också för att inkludera länder utöver dagens AVS-länder: hela Afrika, alla minst utvecklade länder och alla små önationer under utveckling, de så kallade SIDS-länderna.

Riksdagen informerades senast den 16 mars, i samband med att ett Fakta-PM togs fram.

Vid FAC kommer Sverige bland annat att ta upp möjligheten att EU:s bistånd i framtiden ska bygga direkt på konsensus samt att AVS-länder och icke-AVS-länder ska ha samma status vad gäller EU:s bistånd.

Regeringen anser att Cotonou-avtalets utgång ger EU möjlighet att modernisera relationen gentemot länder inom och utom AVS-gruppen

och att EU bör undvika särbehandling av AVS-länderna. Vi välkomnar det gemensamma meddelandets ökade fokus på regioner. Vi vill se att regionala strategier får ökat genomslag.

Vi vill också att fattigdoms- och rättighetsperspektiven förblir vägledande, liksom dimensioner av social utveckling och att områdena klimat, demokratisk samhällsstyrning och kvinnors rättigheter återspeglas.

Vi ser post-Cotonou i kontexten av EU:s utvecklingspolicy, EU–Afrika-toppmötet och långtidsbudgeten. Vi anser att det krävs ett genomslag för EU:s utvecklingspolicy Consensus, som innehåller tydligare skrivningar om till exempel fattigdoms- och rättighetsperspektivet, inklusive SRHR, än vad som finns i meddelandet om post-Cotonou.

Vi vill att möjligheten till regelbunden politisk dialog och till restriktiva åtgärder bevaras. Regeringen anser att detta kan ske i olika avtals- och samarbetsformer men att ett juridiskt bindande avtal inte är helt nödvändigt. Politisk dialog och restriktiva åtgärder kan, utan ett juridiskt bindande avtal, hanteras på samma sätt som i EU:s relation med länder utanför AVS-gruppen.

Regeringen bedömer att EU:s relation till Afrika kommer att fördjupas och intensifieras, både i termer av utmaningar och vad gäller möjligheter. Regeringen bedömer också att diskussionen om post-Cotonou till stor del handlar om EU:s framtida relation till Afrika. Därför är det viktigt att post-Cotonou underbygger en positiv och jämlik relation till hela Afrika samt att EU–Afrika-toppmötet i november får stöd av processen.

Regeringen vill se att handelsavtalen under Cotonou, de så kallade EPA-avtalen, fortsätter att ha en hänvisning till mänskliga rättigheter även efter Cotonouavtalets utgång.

Anf. 123 KARIN ENSTRÖM (M):

Detta är ett ärende som har pågått under en tid, och det återstår ett antal delar innan det är dags för beslut. Men jag undrar hur vi ska tolka att regeringens ståndpunkt är att ni inte anser att ett nytt juridiskt bindande avtal är nödvändigt.

Jag uppfattar det som att regeringen egentligen inte tycker att vi ska ha ett sådant. Men motsätter sig Sverige ett sådant avtal om det skulle bli på det sättet?

Detta kan tolkas som att vi kan leva med det. Jag skulle önska ett tydliggörande på den punkten.

Anf. 124 ORDFÖRANDEN:

Jag har en fråga som rör Cotonouavtalet.

EPA-avtalen bygger på EU-länders och vissa EU-länders tidigare koloniers historia. Det finns ju en sådan historia i det här sammanhanget, och jag förstår regeringens ingång – att få in det här mer i den moderna politiken. Detta gäller relationerna mellan EU och, framför allt, Afrika och att få till en modernisering av det hela.

Påverkar brexit på något sätt några delar av denna fråga? Jag ställer frågan med tanke på att det finns en historia av koloniala band, vilket gäller även för Storbritannien.

Anf. 125 FREDRIK MALM (L):

Jag undrar om den princip som EU har om att de fattigaste länderna ska få ha helt fri handel så länge man inte köper vapen – Everything but Arms – också är en del av detta, eller ligger den principen utanför Cotonou?

Anf. 126 ORDFÖRANDEN:

Jag har förstått att denna dagordningspunkt inte rör de rena handelsavtalen, EPA-avtalen, men det finns ju i denna del en koppling mellan dem som ministern nämnde. Det vore bra om ministern kan försöka att svara på några av våra frågor.

Anf. 127 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Karin Enströms fråga gällde hur hårt vi driver att det inte ska vara ett juridiskt bindande avtal. Jag skulle säga att vi inte motsätter oss ett juridiskt bindande avtal, och det verkar som att kommissionen anser att det är den bästa vägen. Vi anser dock att ett juridiskt bindande avtal eventuellt skulle göra det svårare att få det hela ratificerat och att det skulle försvåra en mer enhetlig behandling av AVS-länder och icke-AVS-länder.

Hur påverkas diskussionen om post-Cotonou av brexit? Det är lite tidigt att svara på detta. Vad gäller Storbritanniens utlösande av artikel 50 har vi kanske inte analyserat konsekvenserna i alla delar, och detta är ett sådant exempel.

Därför kommer vi först efter det brittiska valet att se hur man kommer att ställa sig till den här frågan. Men precis som Åsa Romson – fru ordförande – påpekade är det så att Storbritannien har en väldigt stor del i konstruktionen EU–AVS, i och med att det rör sig om tidigare kolonier.

Detta kommer att bli en del av förhandlingarna framöver, men det är för tidigt att svara på frågan.

Vad gäller Everything but Arms finns det en skillnad mellan EPA-länderna och de minst utvecklade länderna – LDC, least developed countries – som omfattas av Everything but Arms. Det finns alltså inte en direkt koppling där – EPA-länderna har ytterligare villkor som är kopplade till Cotonou, medan Everything but Arms gäller LDC-länderna.

Anf. 128 FREDRIK MALM (L):

Det finns en incitamentsstruktur i detta. Det kan vara så att det blir betydligt mer förmånligt att vara ett fattigt land jämfört med att ha blivit lite rikare, eftersom dessa avtal, när EU ställer en massa krav, binder upp länder. Jag vill bara påpeka att det finns en problematik när man låter de fattigaste länderna ha totalt fri handel, medan de lite rikare länderna ska ingå en väldigt omfattande typ av partnerskapsavtal med EU, i samband med vilket de ibland uppger att de gör vissa uppoffringar.

Detta ska inte tolkas som att jag menar att de fattigaste länderna ska ha fri handel, men de länder som går in i dessa partnerskapssamtal behöver ha klara benefits på handelsområdet.

Anf. 129 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Jag kan kommentera detta såtillvida att Cotonouavtalet är ett paraplyavtal, och nu talar vi om en förnyelse av det. Man har under lång tid gjort EPA-avtalen – Economic Partnership Agreements – delvis frikopplade från Cotonou, så jag skulle säga att det inte finns någon direkt koppling till det som ledamoten tog upp här. Jag tror att detta mer är en fråga för EU-ministern eller handelsministern än för mig.

Anf. 130 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att nämnden ger regeringen stöd för den här redovisade inriktningen för diskussionen på rådsötet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Nya europeiska samförståndet om utveckling. Detta är också en beslutspunkt.

Anf. 131 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Frågan förväntas sättas upp som en diskussionspunkt på rådsötet för att ge medlemsstaterna möjlighet att kommentera policyn på ett ministerråd och därefter formellt godkänna den.

Förslag om att uppdatera policyn för utvecklingssamarbetet, European Consensus on Development, och för att anpassa den till Agenda 2030 har tidigare diskuterats på formella FAC-möten ett flertal gånger.

På basis av meddelanden från kommissionen och diskussioner med rådet och parlamentet har Malta tagit fram en uppdaterad policy i form av en politisk överenskommelse – ett så kallat joint statement. Denna policy kommer att gälla fram till 2030.

Inga rådsslutsatser förväntas om policyn. I stället är det rådet, parlamentet och kommissionen som gemensamt antar denna politiska överenskommelse.

Det kommer att bli en bredare förankrad policy än dess föregångare. Det kommer att hållas en signeringsceremoni med de tre institutionerna i samband med European Development Days den 7–8 juni.

Regeringen har varit mycket aktiv i förhandlingarna och fått ett mycket bra genomslag för våra positioner. Vi avser därmed att välkomna beslut om policyn på rådsötet.

Den nya policyn överensstämmer väl med det nya svenska policyramverket för utvecklingssamarbete. Särskilt skulle jag vilja ta upp tre prioriteringar som vi har drivit och som vi har fått bra genomslag för.

Den första gäller fattigdomsbekämpning, som är det övergripande målet för EU:s utvecklingssamarbete. Stöd till militära aktörer nämns inte i policyn – därför anser vi att biståndskriteriet nu respekteras, och ODA-kriterierna överträds därmed inte.

Den andra prioriteringen handlar om ett ambitiöst språk vad gäller sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, som inkluderar alla individers rätt att bestämma över sin sexualitet och att leva i frihet från diskriminering. Även behovet av sexualundervisning och hälsovård finns med.

Den tredje prioriteringen handlar om ett balanserat språk på migrationsområdet, som inte bara betonar utmaningar utan också migrationens positiva utvecklingseffekter.

Vi har också fått genomslag för att EU:s medlemsstater tydligt åter-

bekräftar åtagandet om att allokera 0,7 procent av bni till bistånd samt för att principen om effektivt utvecklingssamarbete är grunden för EU:s utvecklingssamarbete.

Policy coherence for development, vår svenska politik för global utveckling, alltså samstämmighetspolitiken, har vi också fått med på ett mycket tydligt sätt.

Ytterligare ståndpunkter som vi har fått genomslag för är att inkludera vikten av jämställdhet samt att arbeta med att förebygga och hantera utmaningar med klimatförändringar, miljöförstöring, konfliktförebyggande arbete, mänskliga rättigheter och demokratisk samhällsstyrning.

Sammanfattningsvis är vi nöjda.

Anf. 132 MARKUS WIECHEL (SD):

Jag vill anmäla en avvikande mening. Även om dessa områden är både relevanta och viktiga anser vi inte att detta bör vara en EU-fråga.

Anf. 133 FREDRIK MALM (L):

Det står i ståndpunkten att regeringen anser att fokus bör ligga på de minst utvecklade länderna. Ska det uppfattas som de fattigaste länderna? Då blir det svårt att nå de demokratimål man har för biståndet – demokrati, rättsstatens principer och så vidare – eftersom några av de mest förtryckande staterna samtidigt är ganska rika. Jag tänker på exempelvis Kina, Saudiarabien och Ryssland. Om man utgår från att principen ska vara att fokusera på de fattigaste länderna blir det svårt att få ett bra demokratistöd i länder som helt enkelt har för mycket olja för att vara så fattiga. Jag undrar hur regeringen ser på det.

Anf. 134 ORDFÖRANDEN:

Jag har en fråga som jag vill skicka med. Det är ett omfattande dokument som ska signeras av rådet, parlamentet och kommissionen, om jag förstod det rätt, medan själva beslutet på rådet är ett ”joint statement” om att man vill signera detta. Vi behandlar här i nämnden ändå detta som ett beslutsärende, så att det är klart. Men med tanke på att det är ett så omfattande och holistiskt dokument, kan ministern säga någonting om på vilket sätt hon tror att det kommer att användas och vad det får för effekter i EU:s medlemsstaters utvecklingssamarbete?

Anf. 135 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Vi har fokus på de minst utvecklade länderna, där vi ser fattigdomsfickorna. Världens gemensamma utvecklingsagenda, Agenda 2030, talar om ”leave no one behind”. Ska vi få med oss dessa länder, som till stor del är konfliktländer och post-konfliktländer, så kallade fragila stater, krävs det ett fokus. Det är också de svåraste länderna att få resultat i. Det måste finnas en samstämmig politik för att hjälpa de länderna ur fattigdom och den onda cirkeln med konflikter.

Kina och Ryssland är inte biståndsländer. Där får vi helt enkelt bedriva politik på ett annat sätt. Men sedan finns det också medelinkomstländer där det finns djupa fattigdomsfickor. Det är viktigt att hjälpa de länderna på många olika sätt, inte minst genom handel, tekniköverföring och samarbete när det handlar om policy.

Ordföranden undrade hur det här kommer att få genomslag. Det får genomslag som ett grunddokument när EU sedan på lite mer specifika områden tar fram regionala eller nationella policyer eller strategier för olika länder. Det kommer att vara en utgångspunkt för hur man lägger upp sitt biståndssamarbete framöver.

Anf. 136 FREDRIK MALM (L):

För oss i Liberalerna är det väsentligt att man ska kunna ge demokratistöd till exempelvis hbt-organisationer i Ryssland eller kvinnorrättsgrupper i Saudiarabien. Då får jag väl anmäla en avvikande mening. Vi vill att arbetet för att stödja demokratikämpar i odemokratiska stater inte ska gå förlorat, även om de staterna har en lite högre bnp.

Anf. 137 ORDFÖRANDEN:

Går det demokratibiståndet förlorat om man antar det här grunddokumentet?

Anf. 138 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Jag vill betona för Fredrik Malm att det inom OECD:s biståndskommitté, den så kallade Dac-kommittén, Development Assistance Committee, finns noggrant definierat vad som kan betraktas som bistånd och vilka länder som vi ger bistånd till. Den typ av demokratistöd som Fredrik Malm talar om ger Sverige bland annat på utgiftsområde 5, som alltså inte är biståndsfähigt. Vi kan inte rapportera in det till Dac-kommittén.

Men det finns många sätt att stödja. Hela EU:s grannskapspolitik handlar ju i stor utsträckning om att stödja demokratiska krafter och på olika sätt gynna en demokratisk utveckling. Det är viktigt att skilja de här olika penningpåsarna åt, så att vi inte undergräver de resurser som behövs till de allra fattigaste länderna.

Sedan vill jag också påpeka att det inte är så att EU:s biståndsbudget – DCI och de andra utvecklingsinstrumenten – enbart går till låginkomstländer. Det finns också fönster för medelinkomstländer.

Anf. 139 FREDRIK MALM (L):

Fru ordförande! Jag är medveten om det. Det gäller ODA, vad som är Dacfähigt och inte och så vidare. Men detta är vår ståndpunkt. Vi har haft de här frågorna i riksdagens arbete tidigare, när det blev bekymmersamt med svenskt demokratistöd till Ryssland och så vidare på grund av de här reglerna. De regelverken borde man också titta på, men det är inte inom OECD-kontexten. Det är inte det som diskuteras nu.

För vår del är den här frågan viktig. Om man nämner principen om demokrati, rättsstatens principer, mänskliga rättigheter och jämställdheten och har en rättighetsbaserad ansats menar vi att man måste kunna tillämpa detta även på stater som till exempel Kina och Saudiarabien, eller Qatar för den delen.

Anf. 140 ORDFÖRANDEN:

En del av oss kanske inte tolkar det så. Om EU har ett grunddokument för just sitt Dacfähiga bistånd betyder det inte att man inte kan

använda andra medel i sitt övriga arbete för att jobba väldigt mycket med demokratifrågan inom en rad olika områden som är kopplade till och naturligtvis kompletterar det arbetet. Men Liberalerna får naturligtvis anmäla en avvikande mening. Jag är medveten om att det har varit svårt att i riksdagens arbete detektera andra tillfällen att anmäla avvikande meningar för att specificera exakt hur man ser på detta, med tanke på att utrikesutskottet inte har haft överläggning i det här ärendet och att vi nu har ett beslutsärende.

Anf. 141 AMINEH KAKABAVEH (V):

Jag tackar för föredragningen. Man kan inte låta bli när man verkligen är så engagerad. Jag vet också att regeringen har mål. Ministern nämnde vikten av SRHR och jämställdhet, vilket är bra. Det är bra att driva det.

Vi vet att det finns många länder där man till exempel gifter bort den flicka eller kvinna som har blivit våldtagen av en man. Det har tagits upp i svenska medier. Jag undrar om Sverige ger bistånd till sådana länder. I ett sådant läge ger lagen inga rättigheter i många länder. Om man blir våldtagen och blir gravid har man inte rätt till sin egen hälsa. Dessutom gifts man bort med exempelvis just den mannen. Det har skett i Kirgizistan, Libanon och jättemånga andra länder. Till och med i Sydostasien förekommer detta. Det gäller också barnäktenskap.

Det här handlar om rätten till sin egen reproduktiva hälsa och sin kropp. Det är viktigt att vi följer detta. Vad händer om lagarna i det landet motsäger allt vi här strävar efter? Hur gör vi då? Det är lite jobbiga frågor, men de kanske är relevanta att tänka på framöver, liksom i nu pågående arbete.

Anf. 142 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Jag ska börja med att korrigera mig vad gäller Kina. Vi kan visst ge bistånd till Kina, däremot inte Ryssland.

När det handlar om SRHR är det en lång kamp för att få in ambitiösa skrivningar. Vi har bra skrivningar i Agenda 2030. Vi har dock nu en amerikansk administration som klart har sagt att man inte vill finansiera internationella organisationer som ger information om laglig och säker abort. Det finns också ett motstånd, ska vi vara medvetna om, bland vissa EU-medlemsländer. Därför är vi glada att vi nu har fått tydliga skrivningar om de här frågorna i denna nya konsensus.

När man pratar om att vi ger bistånd till ett land är det nödvändigt att också förstå att det oftare är så att vi inte ger bistånd via landets budget än att vi gör det. Oftast går stödet exempelvis till kvinnoorganisationer, till organisationer som jobbar med att stödja kvinnor och till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Det kan också vara fråga om rent hälsostöd. Men biståndet går inte utan några som helst villkor till en regim som förtrycker kvinnor. Majoriteten av allt stöd som vi ger är inte budgetstöd. Det är viktigt att säga.

Samtidigt är det också viktigt att vi hela tiden har en aktiv dialog med länder där man ser att utvecklingen eller lagstiftningen går åt fel håll eller där vi behöver vara tydliga med våra värderingar. Där anser jag att EU har en viktig roll att spela. Sverige som medlemsland i EU har också en väldigt viktig roll för att driva på i de här frågorna.

Anf. 143 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det i detta ärende finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med avvikande meningar anmälda från Liberalerna och Sverigedemokraterna.

Är det någon av de övriga frågorna som ministern vill säga någonting om?

Anf. 144 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Under dagordningspunkten Övriga frågor kommer Sverige att informera om den FN-konferens om havet, The Ocean Conference, som vi tillsammans med Fiji tagit initiativ till. Den kommer att hållas i New York den 5–9 juni. Vi kommer på rådsrådet att uppmuntra andra medlemsländer att lämna in ambitiösa åtaganden till konferensen och delta i arbetet. Det tillkommer också en informell arbetsmiddag tillsammans med inrikesministrarna om externa aspekter av migration samt en arbetslunch om genomförandet av Agenda 2030 där FN:s biträdande generalsekreterare Amina Mohammed kommer att delta.

Anf. 145 ORDFÖRANDEN:

Den här havskonferensen har vi i nämnden redan informerats om genom Näringsdepartementets departementschef Mikael Dambergs redogörelse inför fiskerådet. Det var goda tillrop om den konferensen från nämnden. Vi behöver inte upprepa dem en gång till, tror jag, utan regeringen kan känna stöd från nämnden i det arbetet.

Med detta får vi önska ministern lycka till på rådsrådet. Hälsa Amina! Hon var också förhandlare för FN när det gällde SDG:erna och gjorde ett förträffligt arbete.

§ 7 Allmänna frågor

Statsrådet Ann Linde

Återrapport från Europeiska unionens möte i rådet för allmänna frågor den 7 mars 2017

Information och samråd inför Europeiska unionens möte i rådet för allmänna frågor den 16 maj 2017

Anf. 146 ORDFÖRANDEN:

Jag hoppas att vi orkar genomföra ett bra samråd också med EU-minister Ann Linde inför de rådsmöten som hon har att delta i. Välkommen till nämnden!

Vi börjar som vanligt med återrapporterna. Vi tar de två rådsmötena som vi ska samråda om var för sig, men först återrapporten från rådsmötet i allmänna rådet den 7 mars.

Anf. 147 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Jag har inget att tillägga till den skriftliga återrapporten.

Anf. 148 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för den skriftliga återrapporten.

Det finns inga övriga frågor gällande lagstiftningsöverläggningarna på vår dagordning, men ministern kanske har någon punkt där.

Anf. 149 Statsrådet ANN LINDE (S):

Ja, det finns övriga frågor, och jag får be om att få ta upp dem, för de är ganska omfattande.

Det kommer att bli två övriga frågor, som jag har fått information om nu, dels information om dialogen med Polen, dels det som kallas för EU-piloten, som jag sedan ska förklara vad det är. Det har inte kommit in några som helst papper om dessa frågor. De är inte diskussionspunkter på dagordningen och är alltså formellt sett inte föremål för samråd med nämnden.

Låt mig börja med den första övriga frågan. Kommissionen har begärt att som en övrig fråga få informera rådet om sin dialog med Polen inom ramen för rättsstatsramverket. Dialogen har, som nämnden känner till, pågått under 2016 parallellt med Venedigkommissionens granskning mot bakgrund av de lagändringar som gjorts gällande konstitutionsdomstolens funktionssätt, sammansättning och självständighet. Både EU-kommissionen och Venedigkommissionen har utfärdat flera rekommendationer om åtgärder som den polska regeringen bör vidta för att respektera rättsstatens principer och att de ska upprätthållas i enlighet med artikel 2 i EU-fördraget. Tyvärr har den polska regeringen avfärdat dessa.

Den svenska regeringen anser att utvecklingen i Polen är oroande. Vi har uppmanat den polska regeringen att beakta kommissionens och Venedigkommissionens rekommendationer och att engagera sig i en fortsatt dialog. Regeringen har under hela denna process stött kommissionens viktiga roll och arbete och har välkomnat en fortsatt

dialog i syfte att nå en samsyn med den polska regeringen. Eftersom dialogen ännu inte lett till önskat resultat vill vi höra hur kommissionen bedömer situationen och deras förslag till en väg framåt för att nå en acceptabel lösning.

Det måste få konsekvenser när en medlemsstat brister i respekt för rättsstatens principer. Det är viktigt att EU:s institutioner samarbetar och att medlemsstaterna tar sitt ansvar för att värna och främja EU:s grundläggande värden. Annars riskerar vi vår trovärdighet och i förlängningen unionens sammanhållning och säkerhet.

Den andra övriga frågan kallas för EU-piloten. Tjeckien har begärt en övrig punkt om kommissionens nya förhållningssätt till den så kallade EU-piloten. Först måste jag berätta vad det är. Jag hade själv ingen aning om vad det var för något, så det kanske är en och annan här som delar min okunskap om detta.

EU-piloten är kommissionens instrument för att i ett tidigt skede lösa problem rörande efterlevnad av EU-rätten utan att behöva inleda formella överträdelseförfaranden.

Medlemsstaterna och kommissionen använder sig av en gemensam databas för att informera varandra och söka lösningar i gemensamma ärenden. I meddelandet ”EU-rätten: Bättre resultat genom bättre tillämpning” aviserade kommissionen att de avsåg att inleda överträdelseförfaranden utan att först använda sig av EU-piloten, om det inte bedömdes som användbart i ett visst fall – detta eftersom kommissionen anser att EU-piloten har utvecklats till ytterligare ett långt steg i överträdelseförfarandet.

Det finns ett starkt stöd bland medlemsstaterna om fortsatt användning av EU-piloten. Den har bland annat inneburit en effektiv form för att hantera anmärkningar på nationella tillämpningar och inkorrekt genomförande av unionsrätten, vilket ofta har lett till en tidig lösning på frågorna.

Medlemsstaterna har lämnat synpunkter till kommissionen i olika sammanhang angående den nya hållningen gällande EU-piloten utan att kommissionen har kommenterat dessa synpunkter. Tjeckien vill därför informera rådet om den aktuella situationen – ett initiativ som vi tycker är positivt.

Anf. 150 MARIA ABRAHAMSSON (M):

Jag vill passa på tillfället att ställa en fråga till statsrådet vad gäller Polen och att man bryter mot grundläggande rättsstatliga principer. Statsrådet sa att det måste få konsekvenser. Det tror jag att vi alla tycker. Vilka konsekvenser resoneras det?

Anf. 151 Statsrådet ANN LINDE (S):

Vi hoppas på att kommissionen ska föreslå att man ska gå vidare på något sätt. Men som det är nu är det väldigt trubbigt. Man konstaterar att det skett överträdelser och inleder en dialog. Men då säger det aktuella landet: Nej, vi håller inte med. Då är nästa steg att gå till Europeiska rådet, det som kallas för atombomben, och där krävs enhällighet. Det betyder att det räcker att ett enda land, i det här fallet Ungern, säger sig inte vilja göra någonting för att det inte ska bli några konsekvenser.

Jag tycker – detta säger jag som EU-minister utan att det är förankrat i regeringen – att man borde ha fler steg så att det inte blir så lätt att bryta mot fri- och rättigheter och mänskliga rättigheter i EU utan att det sedan händer någonting. Detta blir ju fallet om man inte hittar en specifik artikel i EU-rätten, så att man kan göra ett överträdelseärende. Det kunde man när det gällde Ungern, för det finns artiklar som gäller akademisk frihet. När Ungern ville ha en lag som förbjuder det centraleuropeiska universitet kunde man göra det till ett överträdelseärende, eftersom det bryter mot rätten till akademisk frihet. Men man har inte hittat någon sådan regel, i alla fall inte vad vi vet, att tillämpa i ett formellt överträdelseärende. Vi får se om vi får höra något annat på måndag.

Jag menar att vi borde ha en diskussion både i Regeringskansliet och här i nämnden om att det inte borde vara så enkelt att bara säga nej när det är helt uppenbart att man bryter mot de viktigaste reglerna.

För att bli medlem i EU måste man skriva under på allt detta, och det är jättehårt om man inte följer det. Men när man kommit in i EU händer inget, förutom att man kan mista rösträtten. Och så långt är det nästan ingen som vill gå.

Jag skulle se fram emot att vi fick mer diskussion om detta, för jag tycker att det känns problematiskt att det är på det här sättet.

Anf. 152 ORDFÖRANDEN:

Då kanske regeringen tar initiativ till ett förslag att lägga fram i EU som kan förankras i något av riksdagens utskott framöver. Det är glädjande att ministern vill dela de här tankarna med EU-nämnden redan nu.

Anf. 153 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Det är jättebra. En sådan diskussion hör väl hemma i konstitutionsutskottet, för det kanske för med sig fördragsförändringar, men också i finansutskottet i långtidsbudgeten, där man naturligtvis har diskuterat att kunna använda den, vilket också kan vara lite problematiskt med tanke på enhällighet. Sedan har vi ju möjlighet att använda till exempel sociala fonden, som inte kräver enhällighet och vilken man skulle kunna använda med kvalificerad majoritet redan nu.

Lycka till, ministern! Det är viktiga frågor.

Vi ser också behovet av att man följer de principer som man måste skriva under och leva upp till när man blir medlem. Sedan kan det bli ett sluttande plan när man väl har kommit in, och det är inte helt rimligt och acceptabelt.

Jag tittar nu över bordet här och vet att dessa frågor naturligtvis lyfts upp i Europarådet, men de måste också lyftas upp i EU.

Anf. 154 Statsrådet ANN LINDE (S):

Jag vill bara helt kort säga att det inte finns någon ståndpunkt att ta ställning till. Men jag uppfattar ändå av stämningen att vi ska fortsätta att stötta den här utvecklingen och att vi bör göra någonting, om jag har uppfattat det rätt. Det är ingen formell ståndpunkt.

Anf. 155 ORDFÖRANDEN:

Nej, men det är en information som nämnden har gett synpunkter på.

Därmed tackar vi för informationen under dagordningspunkten Övriga frågor.

Vi går in på dagordningspunkt 4, Resolutioner och beslut tagna av Europaparlamentet. Det är en informationspunkt.

2016/17:36

12 maj

Anf. 156 Statsrådet ANN LINDE (S):
Det gäller förberedelser inför Europeiska rådet.

Anf. 157 ORDFÖRANDEN:

Då går vi direkt till dagordningspunkt 5. Enligt vår arbetspromemoria kommer det alltid information kring resolutioner och beslut antagna i Europaparlamentet. Det är helt okej att vi inte tar upp det i EU-nämndens hantering. Vi går i stället till dagordningspunkt 5, Förberedelser inför Europeiska rådet den 22–23 juni 2017. Det är en standardpunkt i allmänna rådet och en diskussionspunkt.

Anf. 158 Statsrådet ANN LINDE (S):

På mötet ska dagordningen för Europeiska rådet den 22–23 juni presenteras. Hittills innehåller den följande punkter:

För det första ska Europeiska rådet, i enlighet med tidigare slutsatser, återkomma till migration. Gällande den interna dimensionen kommer bland annat det gemensamma asylsystemet att behandlas. Bland de viktigaste men också svåraste frågorna är den om solidaritet och ansvar. Regeringen vill här se en lösning där alla medlemsstater bidrar på alla områden.

Vidare ska arbetet med den externa dimensionen av migration och det arbete som pågår i de olika tredjelandsarbetena följas upp. Det gäller bland annat genomförandet av uttalandet mellan EU och Turkiet och de åtgärder som vidtagits längs den centrala Medelhavsrutten på basis av exempelvis Maltadeklarationen och dess genomförandeplan.

För det andra ska Europeiska rådet återkomma till yttre säkerhet och försvar. Det väntas ge ytterligare strategisk vägledning i enlighet med de åtaganden som gjordes i samband med tidigare möten i december och mars. Regeringen vill i juni se att framsteg har gjorts när det gäller utvecklingen av EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Vidare ska frågor rörande den inre säkerheten behandlas.

För det tredje kommer jobb, tillväxt och konkurrenskraft att tas upp. Här handlar det om att följa upp arbetet med inre marknadsstrategierna för att nå i hamn före det utsatta målet 2018. Framsteg behövs för att riva hinder och underlätta för företag, framför allt vad gäller fria dataflöden och tjänster.

Europeiska rådet väntas också ställa sig bakom 2017 års landsspecifika rekommendationer och därmed avsluta den europeiska terminen för i år. Frågor inför det kommande G20-mötet kommer även att avhandlas, men vi vet ännu inte vilka de är.

Det är ännu inte angett vilka yttre relationer som kan bli aktuella för behandling av Europeiska rådet, så vi återkommer till det närmare toppmötet. Det är fortfarande tidigt i processen, och som vanligt återkommer regeringen vid samråden inför mötena i allmänna rådet och i Europeiska rådet i juni om regeringens ståndpunkter i sak.

För nämndens kännedom vill jag informera om att det i anslutning till det ordinarie Europeiska rådets möte kommer att äga rum ett Europeiskt råd om artikel 50 med EU-27. Regeringen återkommer närmare till detta inför mötet.

Anf. 159 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen om vad som planeras på dagordningen. Jag uppfattade också att regeringen välkomnade dessa punkter som relevanta.

Anf. 160 AMINEH KAKABAVEH (V):

Fru ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen! Frågan om avtal med Turkiet, migration och så vidare har diskuterats och kommer att diskuteras i olika sammanhang eftersom detta kommer att tas upp. Jag hoppas verkligen att avtal med Turkiet inte kommer att vara en del i ett framtida europeiskt migrations- och asylsystem. Turkiet ska inte betraktas som ett säkert land. Vi vill att avtalet ska lösas upp; Turkiet är inte ett land man ska ha sådana avtal med. Jag hoppas att detta också diskuteras.

Anf. 161 ORDFÖRANDEN:

Jag uppfattade inte att Vänsterpartiet motsätter sig att det turkiska avtalet sätts upp på dagordningen för Europeiska rådet, utan detta var alltså ett medskick i sakfrågan.

Det finns inga ytterligare frågor eller synpunkter, utan jag finner att det finns stöd för den av regeringen redovisade inriktningen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Uppföljningen av Europeiska rådet, och tittar alltså bakåt.

Anf. 162 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Enligt gällande ordning ska allmänna rådet återigen följa upp tidigare möten i Europeiska rådet. Som regeringen tidigare har pekat på anser vi att arbetet med stärkt uppföljning av slutsatser skapar förutsättningar för ett bättre och snabbare genomförande av gjorda överenskommelser.

Migrationen är fortfarande en fråga som behöver följas upp på EU-nivå. Vi vet exempelvis vad som gäller i fråga om omfördelning av asylsökande inom EU, men besluten har genomförts i mycket begränsad omfattning. Vid Europeiska rådets möte i juni kommer frågan om solidaritet och ansvarsfördelning mellan medlemsstaterna inom ramen för förhandlingarna om det gemensamma asylsystemet, i enlighet med decembertoppmötet, att följas upp.

Som ni vet prioriterar regeringen denna fråga, och vi ser fram emot att en uppföljning ska ske i juni och att man kan visa vilka framsteg som gjorts.

Anf. 163 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Vi ger vårt fulla stöd till detta; det är otroligt viktigt. Likväl måste nästa steg sedan bli att diskutera konsekvenserna, men det var vi inne på under den tidigare punkten gällande övriga frågor.

Anf. 164 JOHNNY SKALIN (SD):

Vi delar inte EU-nämndens uppfattning i sak. Att följa upp ärenden ser vi dock som en självklarhet, även om man inte är för. Detta är inte en avvikande mening utan ett förtydligande av att vi inte står bakom detta men inte ser något konstigt i att man följer upp de beslut som fattas.

Anf. 165 ORDFÖRANDEN:

Denna dagordningspunkt handlar bara om proceduren att allmänna rådet följer upp. Detta betyder inte att vi ställer oss bakom allt som Europeiska rådet tidigare har gjort. Där har ni anmält avvikande meningar; detta tror jag att alla förstår.

Jag konstaterar att nämnden ger stöd för regeringens här redovisade inriktning gällande denna dagordningspunkt.

Vi går till dagordningspunkt 7, Information från kommissionen om dess uppföljning av vitboken om EU:s framtid. Det är en informationspunkt.

Anf. 166 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Kommissionen kommer att informera om arbetet med vitboken, som presenterades den 1 mars. Sedan dess har det kommit två tankepapper, ett om den sociala dimensionen och ett om globaliseringen. Före sommaren kommer papper om EMU, försvar och EU:s framtida finanser.

Regeringen ser fram emot att få inleda en bred samhällsdebatt om de frågor som väcks i dessa papper. Vidare ska regeringen organisera sakråd med berörda parter och civilsamhället och kommer att återkomma till riksdagen för att diskutera EU:s framtidsfrågor.

Anf. 167 ORDFÖRANDEN:

Ett medskick eller en fråga att flika in: När det gäller EU:s framtidsfrågor har jag uppfattat regeringens position som bredare än bara ett fokus på dessa fem papper. Bland annat kan man konstatera att dessa papper inte behandlar en viktig komponent, nämligen EU:s behov av att stärka och samordna miljö- och klimatproblematiken.

Jag hoppas att regeringens bredare anslag i det svenska samhället och även den bredare politiska diskussionen i Sverige kan utgå från en bredare syn än dessa papper vittnar om.

Anf. 168 ARON MODIG (KD):

En kort kommentar om den sociala dimensionen: Vi är positiva till en social dimension där EU:s medlemsstater gemensamt lyfter arbetet för bättre villkor på det sociala området. Men när det gäller de förslag om den sociala pelaren som kommissionen har presenterat så här långt vänder vi oss emot att EU ska detaljstyra exempelvis arbetsmarknads- eller familjepolitiken. Vi menar att det redan finns regler och lagstiftning som säkrar jämställdhet, jämlikhet och goda villkor på arbetsmarknaden. Detta återkommer vi naturligtvis till i det kommande arbetet i EU-nämnden.

Anf. 169 ORDFÖRANDEN:

Detta är en informationspunkt, och vi vet att det när det gäller dessa papper kommer Fakta-PM till riksdagen, som hanteras av vederbörligt utskott. Där kommer partiföreträdarna att ges möjlighet att ge sin syn.

Anf. 170 FREDRIK SCHULTE (M):

Eftersom detta är en informationspunkt kan man från nämndens sida också informera regeringen och EU-ministern om att vi från EU-nämndens sida gjort ett tydligt ställningstagande rörande dessa frågor, med precis den inriktning som vi just fick höra. Jag vill egentligen bara förtydliga att vi från Moderaternas sida delar den inriktningen.

Anf. 171 Statsrådet ANN LINDE (S):

Bara så att det inte blir något missförstånd: När man presenterade själva diskussionsunderlaget gällande de sociala frågorna ingick ett separat dokument om den sociala pelaren. Detta är två olika saker. Den sociala pelaren diskuteras för sig, och det sociala diskussionsunderlaget diskuteras mycket öppnare. Det handlar om ett antal vägval och så vidare. Man får inte blanda samman dessa två fast båda handlar om sociala frågor.

Anf. 172 ORDFÖRANDEN:

Nämnden tackar för informationen på denna punkt. Vi märker att det finns frågor i detta som vi kommer att återkomma till ett flertal gånger och på flera olika sätt. Det finns inget mer under Övriga frågor. Därmed avslutar vi överläggningarna om detta rådsmöte.

§ 8 Allmänna frågor – art. 50

Statsrådet Ann Linde

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor – art. 50 den 27 april 2017

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor – art. 50 den 22 maj 2017

Anf. 173 ORDFÖRANDEN:

Vi går in på allmänna rådet, artikel 50, som är en mer neutral skrivning än brexitrådet i konstellationen EU-27, vilket väl är vad det handlar om.

Vi börjar med återrapport från allmänna rådet, artikel 50, eller brexitrådet, EU-27, den 27 april.

Anf. 174 Statsrådet ANN LINDE (S):

Det finns inget övrigt att säga.

Anf. 175 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det inte finns några frågor och tackar för återrapporten.

Vi går in på dagordningspunkt 2 på rådsdagordningen, Förslag till rådets beslut om inrättande av ad hoc-arbetsgruppen om artikel 50 FEU, under ordförandeskap av rådets generalsekretariat.

Anf. 176 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Jag skulle vilja be om att få ta alla de tre frågor som står uppställda i ett svep.

Anf. 177 ORDFÖRANDEN:

Nämnden skulle önska att de togs fråga för fråga. Men du kan göra en allmän genomdragnings av helheten och sedan specifikt ta första, andra, tredje och fjärde frågan så vi kan sortera ut det för protokollet.

Anf. 178 Statsrådet ANN LINDE (S):

Då går vi vidare till allmänna rådets särskilda möte med artikel 50-sammansättning. Det finns formellt tre punkter på dagordningen. De hänger samman, men jag försöker ta dem var för sig.

Rådet ska nu fatta de beslut som behövs för att sätta igång brexitförhandlingarna. Först på dagordningen står inrättande av en arbetsgrupp som ska stödja rådet och Coreper i den löpande förhandlingen. Den får en viktig roll som granskare och förberedare av förhandlingsmaterian.

Gruppen kommer att mötas ofta, och därför kommer man att ha sin fasta bemanning från medlemsländernas representationer i Bryssel. Experter från huvudstäderna kommer förstås att delta när detta är lämpligt.

Till ordförande ska, är det tänkt, utses den belgiske diplomaten Didier Seeuws. Han är direktör för rådets generalsekretariat och har tidigare bland annat varit Europeiska rådets tidigare ordförande Herman Van Rompuys kanslichef. Seeuws har mycket gott anseende, och vi tror att detta blir en utmärkt lösning.

Jag kan också nämna att den svenska delegationen kommer att ledas av Sara Johannesson. Hon är rättslig rådgivare vid vår EU-representation. Vi vet att detta är en bra lösning.

2016/17:36
12 maj

Anf. 179 ORDFÖRANDEN:

Tack för att vi kunde förenkla hanteringen av vårt protokoll och ta frågorna var för sig! Finns det frågor eller synpunkter på informationen och beslutsförslaget under dagordningspunkt 2? Jag är särskilt tacksam för att vi fick lite utförligare information om bemanningen och organisationen.

Anf. 180 FREDRIK SCHULTE (M):

Jag skulle egentligen bara vilja följa upp den fråga vi diskuterade häromveckan rörande möjligheten till parallella processer i samband med utträdet.

Anf. 181 ORDFÖRANDEN:

Är du helt säker på att detta gäller punkten om hur sekretariatet ska organiseras tjänstemannamässigt? Jag tror att det passar bättre under en senare punkt.

Det finns inga andra frågor, och jag konstaterar därmed att nämnden ger regeringen stöd för den här redovisade ståndpunkten gällande förslaget till rådets beslut om inrättande av ad hoc-arbetsgruppen om artikel 50, under ordförandeskap av rådets generalsekretariat. Vi fick även vissa namn.

Vi går vidare till nästa dagordningspunkt nr 3, Rekommendation till rådets beslut om bemyndigande för kommissionen att inleda förhandlingar om ett avtal med Storbritannien. Nu kommer vi alltså till förhandlingsdirektivet.

Anf. 182 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Under nästa dagordningspunkt är tanken att rådet ska fatta det formella beslutet om att bemyndiga kommissionen att som EU:s företrädare sätta igång förhandlingarna med Storbritannien. I samband med detta antar vi den första omgången förhandlingsdirektiv. Nämnden har fått del av utkastet till direktiv.

Direktiven ska fylla ut Europeiska rådets breda förhandlingsriktlinjer, som nämnden har diskuterat både med mig, den 21 april, och med statsministern. Som nämndens ledamöter vet antogs riktlinjerna vid toppmötet den 29 april. Direktiven ska ligga inom ramen för de riktlinjerna och ge det detaljerade mandatet för chefsförhandlaren Michel Barnier och hans grupp.

Precis som riktlinjerna ska förhandlingsdirektiven uppdateras och byggas ut allteftersom förhandlingarna utvecklas. Den första omgången är inriktad på den första fasen av förhandlingarna. Det gäller alltså frågor som är nödvändiga att lösa som en del av det konkreta utträdet, och, fru ordförande, vi känner igen kärnan. Det handlar om medborgarnas rättigheter, den ekonomiska uppgörelsen och gränsfrågorna, framför allt när det gäller den känsliga gränsen på Irland.

För att anknyta till vår tidigare diskussion är det här vi hoppas på snabba och konkreta framsteg. Vi vill att Europeiska rådet så snart som möjligt ska kunna fatta beslut om att öppna den andra förhandlingsfasen, där vi också diskuterar ramarna för den långsiktiga relationen med Storbritannien. När vi kommer så långt kommer vi att få nya utkast till förhandlingsdirektiv. Förhoppningsvis blir detta inte alltför sent i höst.

I denna omgång direktiv rymms vidare hur vi ska hantera varor som finns på marknaden och pågående förfaranden som grundas på unionsrätten, liksom behandlingen av andra administrativa frågor som rör unionens funktionssätt.

Slutligen handlar det om det som kallas förvaltning, eller governance på engelska, av avtalet. Det är inte minst rättsliga frågor, både sådana som handlar om hur den pågående rättsliga processen och andra processer ska hanteras och sådana som handlar om hur innebörden av själva utträdesavtalet så småningom ska tolkas.

Genomgående präglas våra utgångspunkter av viljan att värna integriteten i EU:s rättsordning och inte minst EU-domstolens roll.

Vår bedömning är att detta utkast till förhandlingsdirektiv är väl utformat i förhållande till Europeiska rådets riktlinjer och att de motsvarar medlemsstaternas kollektiva ståndpunkt på ett rimligt sätt.

Som nämndens ledamöter har kunnat konstatera är detta också fråga om ett ganska tekniskt dokument. Det pågår också detaljerade förhandlingar i Coreper om den precisa utformningen.

Vår bedömning är att den fortsatta förhandlingen inte kommer att innebära några förändringar som skulle göra att tveksamheter om vårt stöd uppkommer. Om så ändå blir fallet får vi naturligtvis återkomma till nämnden i nästa vecka.

Slutligen har vi anledning att påminna oss om att de direktiv som vi nu förhandlar om är vår egen prioriteringslista inför förhandlingarna. Vi ska snart möta en motpart som har sina egna förhandlingsmål. Då börjar den riktigt svåra förhandlingen.

Anf. 183 ORDFÖRANDEN:

Detta var kanske den diskussion som Fredrik Schulte ville ta upp.

Anf. 184 FREDRIK SCHULTE (M):

Jag har fått svar på mina frågor.

Anf. 185 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Detta är otroligt viktigt. Jag behöver nog inte säga det; alla är medvetna om det.

Vi hade en diskussion inför Europeiska rådets möte, då vi antog riktlinjerna för förhandlingarna. Då tyckte vi att texten var bra när det gäller att man, när man har kommit tillräckligt långt i förhandlingarna, ska inleda fas 2.

Sedan blev vi lite oroliga när vi hörde att Tusk gick ut från mötet och sa: It will not happen. Detta med tanke på parallella processer.

Vi vill att Sverige håller fast vid att man måste kunna komma vidare i fråga om detta också.

I etapp 1, som är den primära delen nu, ligger nu att ge medborgare, företag och andra berörda aktörer och internationella partner besked. Vi

uppfattar att det är EU:s främsta vilja nu att så snart som möjligt komma fram till politiska överenskommelser för att ge en viljeinriktning om vart man vill komma.

Jag skulle gärna vilja att statsrådet ger ett litet tidsperspektiv på när detta skulle kunna ske. Vi från Moderaterna vill att man ska ge så snabba besked som möjligt, inte minst för medborgarna. Detta är den prioriterade punkten. Det gäller framför allt punkt 11 i detta dokument, som handlar om att ge medborgarna besked så snart som möjligt.

Det vore alltså bra med ett litet tidsperspektiv på detta. Det kommer inte att vara några förhandlingar förrän efter valet den 8 juni. Man kan alltså börja tidigast den 9 juni.

Jag hörde att Barnier sa att det nog skulle kunna bli en veckas förhandlingar före sommaruppehållet i augusti. Det var en intressant uppgift.

Vi vill att ministern bevakar denna fråga, så att man kommer med besked. Det handlar nämligen om huruvida man ska sätta sina barn i skolan i höst eller inte. Det är kanske inte bara ett år som de ska gå i skolan, utan de ska starta en skolgång som kommer att löpa under en längre tid.

Jag vill alltså att ministern ger lite tidsperspektiv och att hon anger vilka frågor hon inte kommer att släppa utan bevaka i detta avseende.

Anf. 186 ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru ordförande! Jag tackar statsrådet för redovisningen.

Låt mig inleda med att säga att jag är tillfreds med att man, som jag uppfattar det, har tidigare lagt de sociala frågorna som är oerhört komplicerade men därtill viktiga för människor och verksamheter. Jag är riktigt glad över detta.

Samtidigt kan jag konstatera att det, såvitt jag förstår, fordras konsensus när det gäller överenskommelser av denna karaktär. Då kan jag även konstatera att det från skilda håll görs mycket skarpa och distinkta uttalanden som retar motparten väldigt mycket, om jag uttrycker mig så.

Min fråga är: Vad kan statsrådet bidra med för att lugna ned stämningarna lite grann, som vi kan kalla det, så att vi får konkreta förhandlingsresultat så snabbt som det bara går på detta viktiga sociala område?

Anf. 187 JOHNNY SKALIN (SD):

Tidigare har vi anfört att vi tycker att man ska kunna köra båda förhandlingarna samtidigt och alltså inte dela upp detta i två faser. Det står vi fast vid.

Vi har inga invändningar mot att man inleder denna förhandling med Storbritannien. Eftersom Storbritannien vill lämna EU måste de kunna få göra det.

Jag funderar på vilket förhållningssätt som vi kommer att ha gentemot Storbritanniens motförslag i denna förhandling. Kommer vi nu bara att ge ett godkännande till att EU, ministerrådet och regeringen ger ett mandat till att dessa förhandlingar påbörjas och att vi sedan kommer att få invänta fas 2 innan vi från EU-nämndens sida ska få yttra oss igen? Eller kommer vi här i EU-nämnden vid ett senare tillfälle att kunna få yttra oss om det mandat som Storbritannien begär? Eller kommer vi nu att inleda fas 1 och sedan få köpa det som kommer ut av det utifrån rådets tidigare uppfattning och att vi sedan inleder fas 2?

Anf. 188 MARIE GRANLUND (S):

Jag vill bara rekommendera nämndens ledamöter att också delta i den så kallade lilla EU-nämndens möten som vi har om brexit. Vi har dessa möten för att vi ska ställa alla dessa frågor. Allt detta gicks igenom i förra veckan. Jag uppmanar alltså nämndens ledamöter att delta i dessa möten.

Anf. 189 Statsrådet ANN LINDE (S):

Ulrika Karlsson sa att man måste kunna veta om man kan ha barn i skolan i höst. Men den riktigt stora frågan är att en svensk familj med småbarn ska veta om man kan sätta sina barn i skolan om 20 år. Det är en av de svåra frågorna.

Jag träffade Michel Barnier, som är huvudförhandlare från EU:s sida, förra torsdagen. Vi var ensamma med var sin medarbetare. Han sa att det lätta är att komma överens om principen att alla ska få stanna. Och Storbritannien har sagt att alla får stanna.

Men sedan har man börjat gå in och titta på vad som menas med *alla*. Det finns 100 000 svenskar där. Men det är faktiskt bara 29 500, tror jag, svenskar som har uppehållstillstånd. Svenska ambassaden vet att det är ungefär 70 000 svenskar som är där men som inte har några tillstånd, eftersom man inte behöver några tillstånd i EU.

Hur ska man då veta att dessa 70 000 svenskar verkligen är där och bor där? Hur ska de bevisa det? För att få ett permanent uppehållstillstånd i dag måste man fylla i ett 85 sidor långt administrativt papper.

Jag kan som exempel ta en svensk som har bott där i sju år. Sedan är denna svensk hemma ett halvår för att ta hand om sin sjuka mamma. Ska denna person då räknas som britt och få de rättigheter som det innebär?

Jag kan tipsa nämndens ledamöter om att Michel Barnier sedan höll ett offentligt tal, som finns på internet, med massor med sådana konkreta exempel.

Ett exempel kan vara en familj som bor i Storbritannien och som har småbarn. Ska dessa barn få gå på universitet i Storbritannien när de är 20 år och få samma rättigheter som de har nu?

Ett annat exempel kan vara en spansk kvinna som är gift med en britt. Om britten dör, får den spanska änkan då bo kvar och få de rättigheter som finns med pension, socialbidrag och så vidare?

Det lätta är att säga att alla ska stanna. Det svåra är att formulera det så att det håller rättsligt när någon om 20 år säger: Mina barn har rätt att gå på universitet här.

Vem ska tolka det när alla dessa medborgare sedan kommer att kräva rättigheter som de hade som EU-medborgare? Det är detta som är knäckfrågorna här.

Britterna vill ha detta mer generellt: Alla får stanna.

Men från EU vill man skriva ned detta: Det räcker inte för våra medborgare, eftersom det blir alldeles för enkelt att inte ge dem de rättigheter som de har.

Jag ska gå in på det som Eskil Erlandsson sa. Vi har nu bestämt, vilket står i dessa papper, att vi ska hantera denna fråga först av allt. Det som vi tänker oss är att det blir en principdeklaration om att alla ska få stanna. Men vilka *alla* är och vad det kommer att innebära måste man sedan förhandla om. Det hjälper inte våra svenskar om det är en allmän

deklaration. De måste ha svart på vitt att de verkligen kan stanna där och att de inte blir utkastade när de blir pensionärer och så vidare. Det är alltså så det ser ut.

Johnny Skalin frågade om när fas 2 kommer och om detta kommer tillbaka hit. EU-nämnden kommer inte att ha några synpunkter på det brittiska förhandlingsmandatet. Det bestämmer de själva helt enkelt. Vi kan ha synpunkter på det, men vi kommer inte att kunna göra någonting åt det.

När det däremot sedan efter hand antas nya mandat kommer vi att återkomma till nämnden. Det är sagt, både när det gäller Europeiska rådet och när det gäller allmänna rådet, att man efter hand som förhandlingar fortskrider ska anta nya mandat. Då kommer vi att återkomma till EU-nämnden med det. Det finns ingen exakt tidsplan för det. Det beror på hur förhandlingarna går. Då kommer vi att komma tillbaka till EU-nämnden för att begära mandat för det.

Detta var riktat främst till Marie Granlund.

Anf. 190 JOHNNY SKALIN (SD):

Man kan skratta åt min fråga om man vill. Men det hade varit angelämt och trevligt att få ta del av Storbritanniens argumentation sak för sak och del för del i hela denna process, så att vi vet exakt hur de tar ställning utifrån sitt perspektiv.

Vi kan absolut ha vår utgångspunkt. Men ibland kan det faktiskt vara bra att lyssna även på motparten. Det hade därför varit bra om EU-nämnden hade fått ta del av detta under hela denna process. Om det nu inte kommer att ske utan att vi i stället kommer att få ta del av delar av denna process är det väl på det sättet. Men jag tycker att det hade varit ett bättre förhållningssätt till det hela, även om jag förstår att det kanske är ogörligt ur EU:s helhetsperspektiv hur man ska hantera denna process och att den ska ske på ganska kort tid. Men det hade varit intressant att ta del av vissa delar av Storbritanniens argumentation för att vi ska kunna ta ställning till hur vi ska förhålla oss till frågan utifrån regeringens position.

Anf. 191 ORDFÖRANDEN:

Jag har inte uppfattat något annat än att regeringen i denna fråga liksom i andra frågor kommer att återkomma till exempel med ett nytt förhandlingsdirektiv och argumentera för det. I anslutning till det kommer vi att få del av information och kunna ställa frågor om anledningen till att man modifierar i detta mandat. Anledningarna till det kommer i första hand att vara de åsikter som har framförts från den andra förhandlingsparten, det vill säga Storbritannien i detta fall.

I övrigt tror jag för egen del att vi kommer att översköljas av information tillgänglig på nätet, inte minst i samband med det brittiska valet. Men det är upp till varje ledamot att ta ställning till.

Anf. 192 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Anledningen till att jag lyfte fram frågan om medborgarna är framför allt att det rörde lite på sig i medierna efter ER. Det ministern nu säger instämmer vi i. Jag läser också in att vi delar samma synpunkt här, nämligen att det är viktigt att ta medborgarnas svar först, och gärna en prin-

cipöverenskommelse om inriktningen. Sedan får vi gå in i detaljerna, för man måste ha det svart på vitt. Vi delar den uppfattningen, så lycka till – snabba beslut!

Anf. 193 Statsrådet ANN LINDE (S):

Jag vill säga något med anledning av ledamot Skalins fråga. Jag tror att nämnden har fått ta del av det papper om transparens i förhandlingarna som kommissionen har tagit fram. Där står det just hur man tänker sig att man ska lägga ut alla förhandlingspositioner på internet, för att alla ska kunna se det. Den brittiska sidan får dock bestämma själv om de vill lägga ut det eller inte; vi har inte rätt att lägga ut deras positioner, utan det får de själva fatta beslut om. Men i det här transparens-papperet kan alla se ganska noga hur och när man tänker lägga ut positioner och så vidare.

Anf. 194 ORDFÖRANDEN:

I samband med de diskussioner vi har här i nämnden, som ju sker inom våra ramar, kan det dock – för det fall att ministern återkommer med ett nytt förhandlingsdirektiv – finnas argumentation om ändrad position från EU som bygger på vad man har hört från britterna. Då hoppas jag att vi får ställa frågor och ta del av den analys man gör av bakgrunden till den brittiska ståndpunkten och så vidare. Det ska naturligtvis vara öppet för alla nämndledamöter. Visst stämmer det, ministern? Ja.

Jag kan då konstatera att det finns stöd för den av regeringen här redovisade ståndpunkten. Det finns ingen avvikande mening i det här förhandlingsdirektivet i det här skedet.

Vi går vidare till den sista dagordningspunkten, nr 4, som är en diskussionspunkt.

Anf. 195 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Sist på mötet i allmänna rådet den 22 maj ska vi förbereda Europeiska rådets möte den 22–23 juni om artikel 50. Man ska diskutera läget i förhandlingarna. När Europeiska rådet möts har de förhoppningsvis börjat på riktigt.

Vi vet redan nu att stats- och regeringscheferna avser att komma överens om hur vi ska gå till väga för att besluta om placeringen av de EU-myndigheter som nu finns i Storbritannien. I det avseendet ser jag fram emot att bevaka Sveriges intressen under denna sista punkt på allmänna rådets särskilda möte den 22 maj.

Med det är min föredragning slut.

Anf. 196 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för den av regeringen här redovisade inriktningen.

Därmed tackar vi EU-ministern och önskar lycka till på rådsmötet! För det fall att det rör mycket på sig före allmänna rådets möte om artikel 50 får vi återkomma – i så fall kanske med statssekreteraren. Det får vi dock se nästa vecka!

Innehållsförteckning

§ 1 Utrikes frågor – försvar	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 4 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	2
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 6 DAG KLACKENBERG (M)	2
Anf. 7 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	3
Anf. 8 AMINEH KAKABAVEH (V)	3
Anf. 9 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 10 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	3
Anf. 11 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 12 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	4
Anf. 13 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 14 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	4
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 16 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	5
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 18 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	5
§ 2 Utrikes frågor – försvar och utrikes frågor.....	6
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 20 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	6
Anf. 21 ESKIL ERLANDSSON (C).....	7
Anf. 22 KARIN ENSTRÖM (M)	8
Anf. 23 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 24 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	8
Anf. 25 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 26 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER	9
Anf. 27 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 28 JOHNNY SKALIN (SD).....	10
Anf. 29 AMINEH KAKABAVEH (V)	10
Anf. 30 FREDRIK MALM (L)	11
Anf. 31 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 32 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	11
Anf. 33 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER	12
Anf. 34 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 35 JOHNNY SKALIN (SD).....	12
Anf. 36 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 37 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	13
Anf. 38 ORDFÖRANDEN.....	13
§ 3 Utrikes frågor.....	14
Anf. 39 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 40 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER	14
Anf. 41 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 42 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER	14
Anf. 43 ORDFÖRANDEN.....	14

Anf. 44	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	14
Anf. 45	AMINEH KAKABAVEH (V).....	14
Anf. 46	MARKUS WIECHEL (SD).....	15
Anf. 47	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	15
Anf. 48	FREDRIK MALM (L)	15
Anf. 49	MARKUS WIECHEL (SD).....	15
Anf. 50	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	15
Anf. 51	AMINEH KAKABAVEH (V).....	15
Anf. 52	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	15
Anf. 53	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 54	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	16
Anf. 55	KARIN ENSTRÖM (M).....	16
Anf. 56	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 57	Kabinettssekreterare Annika SÖDER	16
Anf. 58	ORDFÖRANDEN	17
Anf. 59	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	17
Anf. 60	KARIN ENSTRÖM (M).....	18
Anf. 61	AMINEH KAKABAVEH (V).....	18
Anf. 62	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	18
Anf. 63	ORDFÖRANDEN	18
Anf. 64	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	19
Anf. 65	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 66	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	19
Anf. 67	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 68	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	19
Anf. 69	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 70	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	19
Anf. 71	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 72	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	20
Anf. 73	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	20
Anf. 74	FREDRIK MALM (L).....	20
Anf. 75	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 76	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	20
Anf. 77	ORDFÖRANDEN	21
§ 4	Rättsliga och inrikes frågor	22
Anf. 78	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 79	Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	22
Anf. 80	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 81	Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	22
Anf. 82	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	24
Anf. 83	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 84	Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	26
Anf. 85	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 86	ESKIL ERLANDSSON (C).....	26
Anf. 87	ORDFÖRANDEN	27
Anf. 88	Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	27
Anf. 89	ORDFÖRANDEN	27

Anf. 90	JOHNNY SKALIN (SD)	27
Anf. 91	AMINEH KAKABAVEH (V)	28
Anf. 92	FREDRIK MALM (L)	28
Anf. 93	ARON MODIG (KD)	28
Anf. 94	Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	29
Anf. 95	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 96	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	30
Anf. 97	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 98	FREDRIK MALM (L)	31
Anf. 99	ARON MODIG (KD)	31
Anf. 100	MATHIAS TEGNÉR (S)	31
Anf. 101	ORDFÖRANDEN	32
§ 5	Rättsliga och inrikes frågor	33
Anf. 102	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 103	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	33
Anf. 104	KRISTER HAMMARBERGH (M)	33
Anf. 105	ORDFÖRANDEN	34
Anf. 106	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	34
Anf. 107	ORDFÖRANDEN	34
Anf. 108	KRISTER HAMMARBERGH (M)	34
Anf. 109	ORDFÖRANDEN	34
Anf. 110	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	34
Anf. 111	ORDFÖRANDEN	34
§ 6	Utrikes frågor – utveckling	35
Anf. 112	ORDFÖRANDEN	35
Anf. 113	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	35
Anf. 114	ORDFÖRANDEN	35
Anf. 115	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	35
Anf. 116	ORDFÖRANDEN	36
Anf. 117	KARIN ENSTRÖM (M)	36
Anf. 118	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	36
Anf. 119	FREDRIK MALM (L)	36
Anf. 120	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	37
Anf. 121	ORDFÖRANDEN	37
Anf. 122	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	37
Anf. 123	KARIN ENSTRÖM (M)	38
Anf. 124	ORDFÖRANDEN	38
Anf. 125	FREDRIK MALM (L)	39
Anf. 126	ORDFÖRANDEN	39
Anf. 127	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	39
Anf. 128	FREDRIK MALM (L)	39
Anf. 129	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	40
Anf. 130	ORDFÖRANDEN	40
Anf. 131	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	40
Anf. 132	MARKUS WIECHEL (SD)	41
Anf. 133	FREDRIK MALM (L)	41
Anf. 134	ORDFÖRANDEN	41
Anf. 135	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	41
Anf. 136	FREDRIK MALM (L)	42
Anf. 137	ORDFÖRANDEN	42

Anf. 138	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	42
Anf. 139	FREDRIK MALM (L)	42
Anf. 140	ORDFÖRANDEN	42
Anf. 141	AMINEH KAKABAVEH (V)	43
Anf. 142	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	43
Anf. 143	ORDFÖRANDEN	44
Anf. 144	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	44
Anf. 145	ORDFÖRANDEN	44
§ 7	Allmänna frågor	45
Anf. 146	ORDFÖRANDEN	45
Anf. 147	Statsrådet ANN LINDE (S)	45
Anf. 148	ORDFÖRANDEN	45
Anf. 149	Statsrådet ANN LINDE (S)	45
Anf. 150	MARIA ABRAHAMSSON (M)	46
Anf. 151	Statsrådet ANN LINDE (S)	46
Anf. 152	ORDFÖRANDEN	47
Anf. 153	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	47
Anf. 154	Statsrådet ANN LINDE (S)	47
Anf. 155	ORDFÖRANDEN	47
Anf. 156	Statsrådet ANN LINDE (S)	48
Anf. 157	ORDFÖRANDEN	48
Anf. 158	Statsrådet ANN LINDE (S)	48
Anf. 159	ORDFÖRANDEN	49
Anf. 160	AMINEH KAKABAVEH (V)	49
Anf. 161	ORDFÖRANDEN	49
Anf. 162	Statsrådet ANN LINDE (S)	49
Anf. 163	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	49
Anf. 164	JOHNNY SKALIN (SD)	49
Anf. 165	ORDFÖRANDEN	50
Anf. 166	Statsrådet ANN LINDE (S)	50
Anf. 167	ORDFÖRANDEN	50
Anf. 168	ARON MODIG (KD)	50
Anf. 169	ORDFÖRANDEN	50
Anf. 170	FREDRIK SCHULTE (M)	50
Anf. 171	Statsrådet ANN LINDE (S)	51
Anf. 172	ORDFÖRANDEN	51
§ 8	Allmänna frågor – art. 50	52
Anf. 173	ORDFÖRANDEN	52
Anf. 174	Statsrådet ANN LINDE (S)	52
Anf. 175	ORDFÖRANDEN	52
Anf. 176	Statsrådet ANN LINDE (S)	52
Anf. 177	ORDFÖRANDEN	52
Anf. 178	Statsrådet ANN LINDE (S)	52
Anf. 179	ORDFÖRANDEN	53
Anf. 180	FREDRIK SCHULTE (M)	53
Anf. 181	ORDFÖRANDEN	53
Anf. 182	Statsrådet ANN LINDE (S)	53
Anf. 183	ORDFÖRANDEN	54
Anf. 184	FREDRIK SCHULTE (M)	54
Anf. 185	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	54
Anf. 186	ESKIL ERLANDSSON (C)	55

Anf. 187	JOHNNY SKALIN (SD)	55	2016/17:36
Anf. 188	MARIE GRANLUND (S)	55	12 maj
Anf. 189	Statsrådet ANN LINDE (S)	56	<hr/>
Anf. 190	JOHNNY SKALIN (SD)	57	
Anf. 191	ORDFÖRANDEN	57	
Anf. 192	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	57	
Anf. 193	Statsrådet ANN LINDE (S)	57	
Anf. 194	ORDFÖRANDEN	58	
Anf. 195	Statsrådet ANN LINDE (S)	58	
Anf. 196	ORDFÖRANDEN	58	